

^۱ یعقوب شه راه ره پش بئیتته و خِداا فرشته ها وه هِمراه دیدار هاکارِدنه. ^۲ وختی یعقوب وشون بَدییه باته: «این خِداا لشکرا!» پَس اونجه اسم مَحَنایم بییشته. ^۳ یعقوب پِشتر از شه، قاصِداپی شه برار عیسو پِلی به مِلک سَعیر، منطقه اِدوم دله بفرسیه، ^۴ و وشون دَسور هِدا که: «م سَرور عیسو ره این طی بارین: ت بَنده یعقوب گانه: لابان پِلی غریبی دیمه، تا اَلن اونجه مستقر بیمه. ^۵ گوها و خَرها و گَسفن ها و بزها، و نوکرها و گَلفِتها دارمه. (این قاصِدا ره) بفرسیمه تا شه سَرور ره خُور هادِم و مورد ت لطف و نَظَر قِرار تیرم.»

^۶ قاصِدا یعقوب پِلی بردگِردِسنه و بائنه: «ت برار پِلی عیسو بوردیمی؛ اَلن وه ت پشواز انه، و چهارصد تا مردی وه هِمرا درنه.» ^۷ یعقوب خَله بترسیه و پَریشون بئیه، کسونی ره که وه هِمراه دینه با گِله ها و رمه ها و شِترا به دِتا دسه رَسد هاکارده. ^۸ چوونکه باته: «اگه عیسو به پتا دسه بَرسه و اون حمله هاکنه، اون پتا دسه بتونه در بوره.»

^۹ اون وخت یعقوب باته: «ای م پیپر خِدا ابراهیم و م پیپر اسحاق خِدا؛ ای خِداوند که م ره باوتی: به شه زادگاه و شه فامیلا پِلی بردگِرد که ت ره خواری کامبه،» ^{۱۰} من آرزش این همه مَحَبَّت و وفا ره که به شه بنده نِشون هِدایی، نِدارمه. چوونکه تینا این شه دَس چو هِمراه این اردن جِم بگِذِشتمه، ولی اَلت صاحب دِ دسه بیمه. ^{۱۱} خواهش کامبه م ره م برار دَس جِم، عیسو دَس جِم رهایی هادی، چوونکه مَن وه جِم تَرسمبه؛ نِکنه پِته و م و مارا و وچون حمله هاکنه. ^{۱۲} ولی ت باوتی: بی شک ت ره خواری کامبه و ت نَسَل، دِریاا ریگ واری سازمه که اون زیادی جِم نُوه بَشْمری.»

^{۱۳} پَس شو ره اونجه بگِذِرانیه و آز اونچی شه هِمرا داشته کادو شه برار عیسو وسه بئیتته: ^{۱۴} دوِیست ماده بز و بیس بز نر و دوِیس میش و بیس قوچ و ^{۱۵} سی شِتر شیرده وشون وچون هِمراه و چهل ماده گو و گو نر و بیس ماده خَر و ده خَر نر. ^{۱۶} وه اینا ره دسه دسه شه نوکراا دَس بَسپارسه و وشون بائه: «پِشتر از م بورین و دسه هاا میون فاصله بیلین.» ^{۱۷} و اَولی دَسور هِدا، باته: «وختی م برار عیسو به ت بَرسه و ت جِم پَرسه: کِنه وسه هَسی. و کِجه شونی و اینا که ت روب رو دَره، کِنه وسه هَسه؟» ^{۱۸} بار اینا ت بنده یعقوب وسه هَسه، و کادویی که شه سَرور عیسو وسه بفرسیه، و اَلن شه هَم آمه دِمبال دَره.» ^{۱۹} و دوِمی و سوِمی و تِمووم وشونی که دِمبال سَر اون دسه ها شینه، دَسور هِدا بائه: «وختی به عیسو بَرسینی، این گبا ره وه ره بارین. ^{۲۰} و هَم بارین اَلن ت بَنده یعقوب هَم آمه دِمبال سر دَره.» چوونکه بائه: «با این کادو که پِشتر از شه فِرَسندیمبه وه ره نرم کامبه؛ و بعد اِزون وختی وه دیم بونیم بَلگی م ره قبول هاکنه.» ^{۲۱} پَس یعقوب کادو پِشتر از وه بورده، و وه شه، شو ره خیمه دله پَسر بُورده.

یعقوب، خِداا هِمراه کشتی گِرنه

^{۲۲} هَمون شو یعقوب پِلند بئیه و شه دِتا زنا و دِتا گَلِفت و یازده تا ریکا ره بئیتته و یَبوق روخنه جِم بگِذِشته. ^{۲۳} وه وشون بئیتته و هَر اون چی که داشته ره رودخنه جِم عبور هِدا. ^{۲۴} و یعقوب تینا بَمونسه و پتا مردی تا صواحی وه هِمرا کشتی گِته. ^{۲۵} وختی اون مردی بَدیئه

که نَتونده یعقوبِ رو پیروز بووه، یعقوبِ ته روِن بئیته، اون جور که وه ته رون موقه کشتی بییتن اون مردی هِمراه از جا دَر بورده. ^{۲۶} اون وخت اون مردی باته: «بیبیل بورم چونکه شَفَق دَر بییمو.» ولی یعقوب جواب هدا: «تا م ره بَرگت ندی نیلیمه بوری.» ^{۲۷} مردی وه چِم پِرسیه: «تِ اسم چیه؟» جواب هدا: «یعقوب.» ^{۲۸} اون وخت اون مردی باته: «آز این به بعد تِ اسم نا یعقوب بَلگی اسرائیل^c هسه، چونکه خدا و اِنسونِ هِمراه مبارزه هاكاردی و پیروزیی.» ^{۲۹} اون وخت یعقوب باته: «خواهش کامبه شه اسم م ره باری.» اما اون مردی جواب هدا: «چه م اسمِ پرسی؟» و اونجه وه ره بَرگت هدا. ^{۳۰} پس یعقوب اونجه اسمِ فنی ئیل^d بییشته و باته: «چونکه خدا ره رو در رو بدیمه و با این همه زنده هسه.» ^{۳۱} وختی فنی ئیلِ چِم شیه اِفتاب وه رو طلوع هاكارده و وه شه رون سَر لَنگسه. ^{۳۲} این وسه، تا به امروز بنی اسرائیل زردپی که ته رون دَره ره نَخارینه، چون که وه، یعقوبِ ته رون نَزیک این زردپی بییته.

۳۳

دیدارِ یعقوب با عیسو

^۱ یعقوب سَر پِلند هاكارد، بدیئه که عیسو انه و چهارصد مردی وه هِمراه دَرنه. پس شه وچون لیه و راحیل و دِتا کِلَفَت میون رَسد هاكارده؛ ^۲ گِلَفِتا و وشون وچون پش پش، لیه و وه وچون وشون پِشت سَر و راحیل و یوسف آخر سَر بییشته. ^۳ و شه پش بورده و تا به شه برار بَرسیه هفت گش بنه رو سَر بییشته (تعظیم هاكارد). ^۴ ولی عیسو، یعقوب پشواز وسه دو بیته و وه ره گشه بزوه گردن دور دَس بییشته و وه ره خاش هدا. و هر دِتا پَرمه دَکِینه. ^۵ اون وخت عیسو سَر پِلند هاكارده، زنون و وچون بدیئه و پِرسیه: «اینا که تِ هِمراه دَرنه کینه؟» یعقوب جواب هدا: «اینا وچونی نه که خدا به شه گرم تِ بندِه ره پِخشیه.» ^۶ اون وخت گِلَفِتا شه وچون هِمراه نَزیک بییمونه و تَظْمیم هاكاردنه. ^۷ بعد لیه و وه وچون هم نَزیک بییمونه و تَظْمیم هاكاردنه. و سر آخر، یوسف و راحیل نَزیک بییمونه و تَظْمیم هاكاردنه. ^۸ بعد عیسو پِرسیه: «تِ نیتِ تمومی این دَسه اِ چِم که وشون هِمراه بَرخرد هاكاردمه چیه؟» یعقوب جواب هدا: «تا مورد گرم م سَرور قرار بَرم!» ^۹ ولی عیسو باته: «برار، من شه خله دارمه. شه دارایی ره شه وسه دار.» ^{۱۰} یعقوب باته: «نا، خواهش کامبه! اگه به من گرم دارنی، م کادوره م دَس چِم قبول هاكان. چونکه تِ دیم بدیمه، خدا بدیینه موندنه، اون وسه که م ره قبول هاكاردی.» ^{۱۱} خواهش کامبه م بَرگت که تِ پش گش بییه ره قبول هاكانی، چونکه خدا م ره لطف هاكارده و همه چی دارمه.» پس آنده سماجت هاكارده تا عیسو قبول هاكارده.

^c «اسرائیل» یعنی «وی با خدا مبارزه کینه»؛ هَمینجور دَر بقیه کیتاب.

^d «فنی ئیل» یعنی «روی خدا».

۱۲ اون وَخْت عيسو باته: «کوچ هاکانيم بوريم و مِن تِ ره هِمراهی کامبه.» ۱۳ ولی یعقوب وه ره باته: «م سَرورِ دونده که وَچون قَدِرت گمه و گِسفنا و گوهای شیرده (وجه دارننه) هم م هِمرا دَره. آگه اونا ره حتی پتا روز تِن راه بَورن، تِموم گله آز بین شوَننه. ۱۴ پَس م سَرورِ پش آز شه بنده بوره، تا مِن حیوونا! هِمراه که دَر پش دارمه و وَچون هِمراه یواش بِیَم تا سَعیرِ دله شه سَرورِ پلی بَرسم.»

۱۵ عيسو باته: «پَس بییل بعضی. آز شه آدما ره تِ پلی بییلیم.» یعقوب باته: «چه لزومی دارنه؟ تینا م سَرورِ م ره گِرم هاکانه.» ۱۶ پَس هَمون روز عيسو بردگِردسه، شه راه ظَرِفِ سَعیرِ پش نَبیته. ۱۷ ولی یعقوب به سَکوت سَفِرِ هاکارده و اونجه سِرِه اِبی شه و سه بساته و سایه بون شه حیوونا! و سه دِرس هاکارده. این و سه اونجه اسم سَکوت^e بیپشته. ۱۸ یعقوب بعد از بردگِردِسن قَدان آرامِ جِم، به سلامت به شَهَرِ شَکیم گنغانِ ملکِ دله بَرسیه و شهرِ رُوب رو خیمه بَزو. ۱۹ وه تیکه زمینی ره که اون دله خیمه بَزو بیبه به صد تیکه نَقَره^f حَمورِ ریکائونِ جِم، شَکیم پییر، بَخریه. ۲۰ قِروونگاهی اونجه بساته و اون اسمِ اسرائیلِ اِلِ الوهی^g بیپشته.

۳۴

انتقام بَییتنِ آز شَکیم مَرِدِم

۱ و ولی دینّه، لیه کیجا، که وه یعقوب و سه به دنیا بیارده بیبه، و سه بدینّه اون ملکِ کیجائون بیرون بورده. ۲ وختی شَکیم، حَمورِ جَوِی ریکا، که اون ملکِ پادشاه بیبه، دینه ره بدینّه، وه ره به زور بَییته و وه هِمراه وَرِ فِس بَیبه (بخوانه)، وه ره کِچیک هاکارده. ۳ وه به دینّه یعقوب کیجا دِل دَوسه و اون کیجا عاشقِ بَیبه و وه و سه دِلنشینِ گب بَزو. ۴ و شَکیم شه پییر حَمورِ باته: «این کیجا ره م و سه به رَنی بَیر.»

۵ ولی یعقوب بَشُسه که وه، وه کیجا دینّه ره بی آبرو هاکارده. ولی وه ریکائون وه گله هِمراه صحرا دینّه؛ پَس ساکت بَمونسه تا وشون بَین. ۶ و حَمورِ شَکیم پییر یعقوبِ پلی بییمو تا وه هِمرا گب بَزنه. ۷ یعقوب ریکائون وختی ماچرا ره بَشُسنه دَرجا صحرا جِم بردگِردِسنه. وشون بَدجور آشفته و عَصَبانی بَیننه، چوونکه شَکیم، با وَرِ فِس بَیین، یعقوب کیجا هِمراه، ننگینِ کاری اسرائیل دله هاکارده بیبه، کاری که نِکاردنی بیبه.

۸ ولی حَمورِ وشونِ باته: «م ریکا شَکیم شَمه کیجا ره دل دَوسه. خواهش کامبه وه ره به م ریکا به رَنی هادین. ۹ آمه هِمرا و صِلتِ هاکانین؛ شه کیجائونِ اِما ره هادین و آمه کیجائون شه

^e «سَکوت» یعنی «سایه بانها».

^f دَرِ عبری: «صد قسیط»؛ یک «قسیط» واحد پولی وه که وزن و آرج اون نامعلوم هَسِه.

^g «اِلِ الوهی اسرائیل» یعنی «خدا، خدای اسرائیل».

وَسِه بَیرین. ۱۰ آمه هِمرا دَووین و این مِلک شِمه اِختیارِ دَره. اَوین دله مِسْتَقَر بَووین و مامله هاکانین^h و صابِ مِلک بَووین.» ۱۱ شِکیم هَم به دینَه پِیر و پَرارون باته: «این لَظف مِ ره هاکانین و هَر اونچی مِ ره بارین، دِمبه. ۱۲ هر اِندا شیربها و پِشکش که مِ جِم بَخواین، هَرچی بارین دِمبه. تینا این کیجا ره به رُنی مِ ره هادین.»

۱۳ ولی یعقوبِ ریکائون، به شِکیم و وه پِیرِ حَمور حیلَه هِمراه جَوابِ هِدانه، چوونکه وِشونِ خَواخِرِ دینَه ره بی آبرو هاکارده بییه. ۱۴ پَس وِشونِ باتنه: «نُتومی این کارِ هاکانیم و شه خَواخِرِ به مَرَدی هادیم که خَتنه نَبیه. این آمه وِسِه مایه ننگ. ۱۵ تینا به این شرط قبول کامبی که شِما هَم آمه واری بَووین، و تِمومِ شِمه مَردا و ریکائونِ خَتنه بَوون. ۱۶ اَوین وختِ شه کیجائونِ شِما ره دِمبی و شمه کیجائونِ شه وِسِه گِرمی؛ و شمه هِمرا مِسْتَقَر بَبیه، شمه هِمرا پِتا قوم بومبی. ۱۷ ولی آگه آمه گِبِ قبول نِکین و خَتنه نَووین، شه کیجکائونِ گِرمی، اینجه جِم شومبی.»

۱۸ وِشونِ گِب، دَر نَظَرِ حَمور و دَر نَظَرِ وه ریکا شِکیم پَسند بییمو. ۱۹ و اَوین جَوون، که پِیرِ سره دله همه جِم با ارزشتر بییه، دَر اِنجامِ این کار صبر نِکارده چوونکه یعقوبِ کیجا ره دِل دَوسه بییه. ۲۰ پَس حَمور و وه ریکا شِکیم شه شهرِ دروازه پلی بوردنه و مَرَدِمِ شَهرِ باتنه: ۲۱ «این مَرَدمون آمه هِمرا رَفیقنه. پَس بیلیم این مِلکِ دله مِسْتَقَر بَوون و اَوین دله مامله هاکانین؛ چوونکه این مِلکِ دله وِشونِ وِسِه هَم خَله جا دَره. تومی وِشونِ کیجائونِ به رُنی بَیریم و وِشونِ هَم آمه کیجائونِ بَیرن. ۲۲ ولی وِشونِ به این شرط حاضِرنه آمه هِمرا مِسْتَقَر بَوون تا پِتا قوم بَوویم که تِمومِ آمه مَردا و ریکائونِ خَتنه بَوون، هَمونجور که وِشونِ خَتنه بَبینه. ۲۳ مگه وِشونِ گله و اموال و تِمومِ چهارپاها آمه وِسِه نَوونه؟ پَس بیلین وِشونِ هِمراه مِوافَقَتِ هاکانیم و آمه هِمرا مِسْتَقَر بوننه.» ۲۴ پَس تِمومِ کَسونی که وه شَهرِ دروازه جِم بیرون بییمو بیینه، حَمور و وه ریکا شِکیم گِبِ قبول هاکارده و هر مَرَدی شَهرِ دله خَتنه نَبیه. ۲۵ سَوَمین روز، وختی که همتی درد داشتنه، دِ نَفَر از یعقوبِ ریکائونِ یَنی شَمعون و لاوی، دینَه بَرارون، شه شمشیرها ره بَبیتنه و بی هیچ خَطری شَهرِ حمله هاکارده و تِمومِ شَهرِ مَردا ره بَکوشتنه. ۲۶ وِشونِ حَمور و وه ریکا شِکیم شَمشیرِ هِمرا بَکوشتنه و دینَه ره شِکیم سره جِم نَبیتنه و بوردنه. ۲۷ یعقوبِ ریکائونِ بَمَردها! سَر دَکِتنه و شَهرِ غارت هاکارده، چوونکه وِشونِ خَواخِرِ دینَه ره بی آبرو هاکارده بینه. ۲۸ وِشونِ گِله ها و رَمه ها و خَرها و هَر اونچی که شَهر و زَمینِ دله دَبیه ره بَبیتنه. ۲۹ تِمومِ زَنون و وِچونِ به اسیری بوردنه و تِمومِ اموال و هَرچی ره که سره ها! دله دَبیه ره غارت هاکارده. ۳۰ اَوین وختِ یعقوبِ شَمعون و لاوی ره باته: «شِما مِ سَرِ بَلا بیاردنی چوونکه مِ ره اَهلی این مِلکِ فِنی دله، یَنی گَنغانیا و فِرزیا، گُند بو پساتی. آمه عده گمه و آگه اونا بَر غلیه مین جِم بَوون و بر مین حمله هاکانین، مین و اَهلی مِ سِرِه از بین شومبی.» ۳۱ ولی وِشونِ باتنه: «(آیا) وه آمه خَواخِرِ هِمراه فاحشه واری رفتار هاکانه؟»

^hیا: «به آزادی رفت و آمد هاکانین»؛ هَمینجور دَر آیه ۲۱.

بردگرسنه یعقوب به بیت‌ئیل

۱ و خدا یعقوبِ باته: «پرس و به بیت‌ئیل بور و اونجه مِسْتَقَرِّ بَواش. در اونجه خِداپی و سه که وختی شه پَرار عیسو چِم دَر شی ای، برتِ ظاهر بَییه، قروونگَهایِ بَساز.» ۲ پَس یعقوب به اهلِ شه سِرِه و تَمومِ کِسونی که وه هِمرا دَیینه، باته: «خِداپیونِ غَریبه که شِمه میونِ دَره ره شه چِم دورِ هاکانین و شه ره پاک بَسازین و شه چِمه ها ره عَوَضِ هاکانین. ۳ اون وختِ پَرسین به بیت‌ئیل بوریم، تا در اونجه خِداپی و سه که م ره، مِ سَخِتِ روزِ دله اِجَابَتِ کاندِه و در راهی که بوردمه م هِمرا دَییه، قروونگَهایِ بَسازم.» ۴ پَس و شونِ تَمومِ خِداپیونِ غَریبه ره که و شونِ دَسی دله دَییه و هَمِ گوشوارایی که گوشِ دله داشتینه به یعقوب هِدانه و یعقوب اونا ره بلوطِ دارِ بن که شِکیمِ دله دَییه، دفنِ هاکارده.

۵ وختی کوچِ هاکارده تَرسِ ازطَرفِ خِدا بر و شونِ شهرا اِطَرفِ دُورِ قِرارِ بَییتِه، اون جور که یعقوبِ ریکاوونِ دِمبالِ نِکاردنه. ۶ یعقوب به لوز که هَمونِ بیت‌ئیل بوئه و کَنعانِ مَلِکِ دله دَره بَرسیه، وه و تَمومِ کِسونی که وه هِمرا دَیینه. ۷ اونجه، قروونگَهایِ دِرسِ هاکارده و اون محلِ اسمِ ایلِ بیت‌ئیل^۱ اسمِ بَییشته، چونکه اونجه بَییه که خِدا شه ره به وه ظاهر بَساته بَییه، اون موقه که از شه پَرارِ پلی دَر شیه. ۸ و دِبور، ریکاوونِ کِچِیکِ مارِ بَمِرده و وه ره بلوطِ دارِ بنِ بیت‌ئیل چَرِ دفنِ هاکارده. پَس اون اسمِ آلونِ باکوت^۱ بَییشته.

۹ اون موقه که یعقوب، فدّانِ آرامِ چِمِ بَییمو، خِدا یه گشِ دَییه بر وه ظاهر بَییه و وه ره بَرگتِ هِدا. ۱۰ و خدا وه ره باته: «تِ اسمِ یعقوب^۱ هَسِه، ولی بعد از این دَییه تِ اسمِ یعقوبِ نَییه، بَلِگی تِ اسمِ اسرائیل^۱ هَسِه.» پَس وه ره اسرائیل اسمِ بَییشته. ۱۱ و خدا وه ره باته: «مِنِ خِدايِ قَادِرِ مَطْلُقِ هَسِمِه؛ بارور و زیاد بَواش. تِ چِمِ قومی و جَماعتی از قومِ ها به وجود اِنه و تِ نسلِ چِمِ پادشاهِا به وجود اِنه. ۱۲ مَلِکی ره که به ابراهیم و اسحاق هِدامِه، به تِ و بعد از تِ به نَسَلِ تِ بَخِشِمِه.» ۱۳ اون وختِ خِدا دَر جایی که یعقوبِ هِمراهِ گَبِ بَزو بَییه، از وه پلی لو بورده. ۱۴ و یعقوب در اونجه که خِدا وه هِمراهِ گَبِ بَزو بَییه سِتونی اَلَمِ هاکارده، سِتونی که سَنگِ چِمِ بَییه. و کادوِ نوشیدنی و راغونِ اون سَرِ دَشَندیه. ۱۵ پَس یعقوب جایی ره که خِدا وه هِمراهِ گَبِ بَزو بَییه بیت‌ئیل^۱ اسمِ بَییشته.

^۱ «ایل بیت‌ئیل» یعنی «خدايِ بیت‌ئیل».

^۲ «آلون باکوت» یعنی «بلوط پَرمه».

^۳ رجوعِ هاکنین به زیرنویس وجود بيموئِن ۲۵:۲۶.

^۴ رجوعِ هاکنین به زیرنویس وجود بيموئِن ۳۲:۲۸.

^۵ «بیت‌ئیل» یعنی «خانه خِدا».

۱۶ اون وَخت بیتِئیلِ جِم کوچِ هاكَارِدِنه. و هَمَتی آتِه کمِ اِفراتِه هِمراهِ فاصِله داشْتِنه که راحیل دردِ بَزائِن شَرُو بَیْبِه و بَزائِن خَله دِشَواری داشْتِه. ۱۷ وختی وه بَزائِن دِشَواری به شه اوج شه بَرَسِیَه، قابِلَه وه ره باتِه: «نَترَس، چوونکه این هَم تِ وِسِه ریکا هَسِه.» ۱۸ و راحیل که دَر حالِ بَیْرِدِن بیبِه، مووقه جان هِدائِن، شه ریکا ره بِنِاونیⁿ اسمِ بیبِشْتِه. ولی وه پیپر وه ره بِنیامین^o اسمِ بیبِشْتِه. ۱۹ پَس راحیل بَیْرِدِه و وه ره اِفراتِه راه دله که هَمون بیتِ لِحْم هَسِه، دفنِ هاكَارِدِنه. ۲۰ و یعقوب وه قَبْرِ سرِ ستونی اَلْم هاكَارِدِه که هَمون ستونِ قَبْرِ راحیلِ که تا به اَمروز به جا بَمونِسِه. ۲۱ بعد اسرائیل کوچِ هاكَارِدِه و شه خیمه ره اون ظَرِفِ قَلِه عیدِر اَلْم هاكَارِدِه.

۲۲ وختی اسرائیل خواسه اون مَلِکِ دله مستقر بَووه، رَثوبین بورده و بِلَهَه هِمراه، شه پیپرِ کلفت، و رِفِس تَبیبه و اسرائیل اَزون باخوَر تَبیبه. یعقوبِ ریکائون دِوازه تا بینِه. ۲۳ لِیَه ریکائون: رَثوبین، یعقوبِ گَتِ ریکا، و شمعون و لاوی و یهودا و یساکار و زیبولون. ۲۴ راحیلِ ریکائون: یوسف و بِنیامین. ۲۵ بِلَهَه ریکائون که راحیلِ کَلَفْتِ بیبِه: دان و تَفْتالی. ۲۶ زَلَقَه ریکائون که لِیَه کَلَفْتِ بیبِه: جاد و آشیر. و شوننه یعقوبِ ریکائون که قَدان اَرَام دله وه و سِه دِنیا بیبِمونِه.

۲۷ یعقوب، شه پیپر اسحاقِ پَلی مَمَری دله بیبِمو، به قَرِبَه اَرَبَع که حِبرون بوئِه، هَمون جه که ابراهیم و اسحاق زندگی هاكَارِدِنه. ۲۸ اسحاق صد و هِشتاد سال عمر هاكَارِدِه. ۲۹ اون وَخت اَخِرین نَفْسِ بَکَشِیَه و بَیْرِدِه، و پیپر و سیر به شه اجدادِ مَلْحَقِ بیبِه. و وه ریکائون عیسو و یعقوب وه ره دفنِ هاكَارِدِنه.

۳۶

عیسو نسل

۱ این عیسو نسلِ بِنچینه که هَمون اِدوم بوئِه: ۲ عیسو شه زَنونِ گِنَعانی کیجائون جِم بَیْبِتِه: عاَدَه ایلون حیثی کیجا، و اَهولیبامَه، عَنَه کیجا، صِبَعونِ حِوِی نوه، ۳ و بَسَمَه اسماعیلِ کیجا، نَبایوتِ خواخِر. ۴ عاَدَه اِلْفازِ عیسو و سِه دِنیا بیارده و بَسَمَه رَعوئیل، ۵ و اَهولیبامَه پِعوش و یَعلام و قوَرَح ره. و شوننه عیسو ریکائون که وه و سِه گِنَعانِ مَلِکِ دله به دِنیا بیبِمونِه.

۶ عیسو شه زَنون و ریکائون و کیجائون و تِموم اهلِ سِره ره، هِمراهِ گله و تِموم چارپاها و تِموم مالی که گِنَعانِ مَلِکِ دله به دَس بیارِدِه بیبِه ره بَیْبِتِه و به مَلِکِ دِیبه دور اَز شه برار یعقوب بورده. ۷ و شون اموال ویشتر اَزون بیبِه که با هم یه جا مَسْتَقَر بَوون، چوون و شون

ⁿ "بِنِاونی" یعنی "پسرِ غِصِه مِین".
^o "بِنیامین" یعنی "پسرِ راسِ دَس مِین".

(غریبه) زمین کفاف و شونِ گله ره ندائه. ^۸ پَس عیسو که اِدوم بوئه سِعیِر کوهسونِ دله مستقر بیه.

^۹ این عیسو نسلِ پنجینه، اِدومیانِ پییر، سِعیِر کوهسونِ دله: ^{۱۰} این عیسو ریکائونِ اسم: الیفاز، عاده ریکا، عیسو زنا، و رعوئیل بَسَمَه ریکا، عیسو زنا. ^{۱۱} الیفاز ریکائون، تیمان و اومار و صفوا و جَعَتام و قِناز بینه. ^{۱۲} الیفاز، عیسو ریکا، کلفتی به اسمِ تَمَنَه داشته که عمالیقی الیفاز وسه به دِنیا بیارده. و شونَه عاده نوه ها، عیسو زنا. ^{۱۳} رعوئیل ریکائون، نَحْت و زَارِح و شَمَه و مَرَه بینه. و شونَه بَسَمَه نوه ها، عیسو زنا. ^{۱۴} و شونَه اهلِیامَه ریکائون، عیسو زنا، که عَنَه کیجا و صِبَعونِ نوه بیبه: وه یعوش و یَعلام و قورح ره عیسو وسه به دِنیا بیارده. ^{۱۵} و شونَه بنی عیسو طایفه گت گت: و شونِ الیفاز ریکائون، عیسو گت ریکا که از طایفه گتیر بینه: تیمان و اومار و صفوا و قِناز و ^{۱۶} قورح و جَعَتام و عمالیقی. و شونَه الیفاز طایفه گتیر، اِدوم ملک دله و عاده نوه ها بینه. ^{۱۷} و شونَه رعوئیل ریکائون عیسو ریکا که از طایفه گتیر بینه: نَحْت و زَارِح و شَمَه و مَرَه. و شونَه رعوئیل طایفه گتیر، ملک اِدوم دله و بَسَمَه نوه ها عیسو زنا بینه. ^{۱۸} و شونَه اهلِیامَه ریکائون عیسو زنا که از طایفه ها گتیر بینه: یعوش و یَعلام و قورح. و شون اهلِیامَه طایفه گتیر، عیسو زنا بینه که عَنَه کیجا بیبه. ^{۱۹} و شون عیسو ریکائون بینه که اِدوم بوئه، و و شون طایفه گتیر بینه.

حوری طایفه گتیر

^{۲۰} و شونَه سِعیِر حوری ریکائون که همون ملکِ دله زندگی کاردنه: لوطان و شوبال و صِبَعون و عَنَه، ^{۲۱} دبشون و ایصر. و دیشان. و شونَه سِعیِر نسل، که از حوری طایفه گتیر، ملک اِدوم دله بینه: ^{۲۲} لوطان ریکائون: حوری و هیمام. تَمَنَه لوطانِ خواهر بیبه. ^{۲۳} شوبال ریکائون: علوان و مَنَحْت و عیبال و شفو و اونام. ^{۲۴} صِبَعون ریکائون: آیه و عَنَه. این همون عَنَه هِسِه که وختی خواسه شه پییر صِبَعونِ خرا ره بچرانه، چشِمَه ها داغ اوه ره صحرا دله پی داهاکارده. ^{۲۵} عَنَه و جون: دبشون و اهلِیامَه، عَنَه کیجا. ^{۲۶} دبشون ریکائون: جمدان و اِشبان و پِتران و کِران. ^{۲۷} ایصر ریکائون: بلهان و رَعوان و عَقان. ^{۲۸} دیشان ریکائون: عوص و آران. ^{۲۹} و شون حوری طایفه گتیر بینه: لوطان و شوبال و صِبَعون و عَنَه ^{۳۰} و دبشون و ایصر و دیشان. و شون حوری طایفه گتیر بر حسبِ و شون گتیری سِعیِر ملکِ دله بینه.

اِدوم پادشاهها

^{۳۱} و شونَه پادشاهایی که اِدوم ملکِ دله حکومت کاردنه، پش از اون که پادشایی بنی اسرائیل رو حکومت هاکنه: ^{۳۲} بالع، بغور ریکا اِدوم دله حکومت هاکارده. وه شهر اسم دینهابه بیبه. ^{۳۳} بعد از بالع بَمِردن، یوباب، زَارِح ریکا از بصره وه تَحْت سر هِنیشته (وه جا پادشاه بیبه). ^{۳۴} بعد از یوباب بَمِردن، حوشام از تیمانی ها ملک وه تَحْت سر هِنیشته (وه جا پادشاه بیبه). ^{۳۵} بعد از حوشام بَمِردن، هَداد پدادریکا، که مدیان دشت موآب دله شِگست هدا، وه تَحْت سر هِنیشته (وه جا پادشاه بیبه). وه شهر اسم غویت بیبه. ^{۳۶} بعد از هَداد بَمِردن، سَمَلَه از مسریقه وه تَحْت سر هِنیشته (وه جا پادشاه بیبه). ^{۳۷} بعد از سَمَلَه

بَمرِدَن، شائول از رِجوبوت، که رودخِنه پلی^p هسه، وه تَخَتِ سر هِنیشته (وه جا پادشاه بَییه).^{۳۸} بعد از شائول بَمرِدَن، بَعل حانان، عَکبور ریکا وه تَخَتِ سر هِنیشته (وه جا پادشاه بَییه).^{۳۹} بعد از بَعل حانان بَمرِدَن، عَکبور ریکا، هَدار وه تَخَتِ سر هِنیشته (وه جا پادشاه بَییه). وه شهر اسم فاعو داشته و وه زنا مهیظب ٹیل مَطَرِدِ کِیجا، و مَطَرِدِ، می ذاهَبِ کِیجا بَییه.

^{۴۰} وِشونَه طایفه ها اِگتِرِ عیسو پنا بر طایفه، جا اِ زندگی و وِشونِ اسم: تِمناع و غلَوَه و یتیت و ^{۴۱} اهلِیامَه و ایلَه و فینون و ^{۴۲} قِناز و تیمان و مبصار و ^{۴۳} مَجدی ٹیل و عیرام. وِشونِ اِدوم طایفه گتِرِ بینه پنا بر وِشونِ جا اِ زندگی مِلکی دلَه که تصرفِ ها کِرِدِ بینه. و این عیسو اِدومیانِ بَییرِ بَییه.

۳۷

یوسفِ خو

^۱ یعقوب، ابراهیم پیغمبرِ نوه بَییه، وه گنغانِ مَلکِ دلَه که وه، جَدِ ابراهیم اونجه کوچِ هاکارده بَییه و زندگی کارده، بَمونسَه.^۲ این یعقوبِ نسل:

یوسف هیفده ساله بَییه و شه برارونِ هِمراهِ گلَه ره گالشی کارده. اون جَوون، بَلَهه ریکاوون و زَلَفَه ریکاوون و شه پَییرِ زَنِ ها اِ هِمراه، زندگی کارده. یوسف وِشونِ بَدِ کار، شه پَییرِ خَوَرِ دائه.^۳ یعقوب یوسف بقیه ریکاوونِ جَمِ ویشتر دوس داشته، چوون یوسف وه پیری دلَه دنیا بَییمو بَییه؛ و وه وِسَه گِرون و رنگارنگِ جَمه بَدوته.^۴ ولی وَخَتی یوسفِ برارون ویندِسَنه که وِشونِ پَییرِ وه ره بقیه برارونِ جَمِ ویشتر دوس دارنه، یوسفِ جَمِ بیزار بینه و نَتونسَنه وه هِمراهِ خوار خوار گب بَزِنن.

^۵ و یوسفِ پتا خو بَدیته، وَخَتی اون شه برارونِ وسَه تَعریفِ هاکارده، وِشونِ ویشتر وه جَمِ بیزار بینه.^۶ وه شه برارونِ باته: «گوش هادین چی خو بَدیمه: ^۷ اِما مزرعه دلَه، گرسو و سیمی که یَدَفَه مِ گرسو راس بَییه، ایست هاکارده و شمه گرسوا مِ گرسو دُور، جَمِ بینه، و اون تَعظیمِ هاکارده.»^۸ وه برارونِ باتنه: «(آیا) راسِ راسی قِراه اِما ره جِکمِ هاکانی؟ (آیا) واقعا قِراه اِمه سَرِ سوار بَووی؟» پَس وه خو و وه گبِ خاطرِی، وه جَمِ ویشتر بیزار بینه.

^۹ بَعدِ یوسفِ پتا دَییه خو بَدیته و اون شه برارونِ وسَه، تَعریفِ هاکارده و باته: «هارشِنِ پتا دَییه خو هم بَدیمه: بَدیمه خَرشید و ماه و یازده تا سِتاره مِ ره تَعظیمِ کاردنه.»^{۱۰} ولی وَخَتی اون شه پَییرِ و شه برارونِ وسَه تَعریفِ هاکارده، وه پَییرِ وه ره سَراکو هاکارده و باته: «این چه خویبه که بَدیئی؟ (آیا) راسِ راسی تِ مار و مِن و تِ برارونِ اِمبی، تِ ره تَعظیمِ کامبی؟»^{۱۱} وه برارونِ به وه حَسودی هاکارده ولی وه پَییرِ، خویِی که یوسفِ بَدیته بَییه ره شه یاد داشته.

یوسفِ پَرارون وه ره روشینه

۱۲ آت گش، یوسفِ پَرارون شه پیپرِ گله گالشی وسه، شکیم منطقه دُورور بُورده بینه، ۱۳ و یعقوب، یوسفِ باته: «مگه، ت پَرارون شکیم دُورور گالشی. نکاندینه. برو، ت ره وشون پَلی بفرسیم.» یوسفِ باته: «چشم شومبه.» ۱۴ پس وه ره باته: «اسا بُور و هارش ت پَرارون و گله سالمه یا نا و م وسه خور بیار» بعد یوسف، جبرون دَره راه جم، شکیم سمت بفرسیه. وختی یوسفِ شکیم برسیه، ۱۵ پتا مردی، یوسفِ، صحرا دلّه سرگردون پی دا هاکارده و وه جم بفرسیه: «چی دِمبال گِردنی؟» ۱۶ جواب هدا: «شه پَرارون دِمبال گِردمبه. خواهش کامبه م ره بار کچه گالشی. کاندینه؟» ۱۷ اون مردی جواب هدا: «اینجه جم کوچ هاکارده. چوون پشُسمه که گاتنه دوتان بُوریم.» پس یوسفِ شه پَرارون دِمبال بُورده و وشون دوتان دلّه پی دا هاکارده.

۱۸ وشون وه ره آز دور بدینه و پش آزون که وشون نزیکی بییه، نقشه بکشینه که وه ره بکوشن. ۱۹ و همدییه ره باتنه: «هوم؛ اونی که آمه وسه خو وینده، دَره انه! ۲۰ اسا پئین وه ره بکوشیم و پتا آز این چاه ها دلّه دم بدیم و باریم پتا وحشی- حیوون وه ره بخورده. بعد بونیم وه خواه! سر چی انه.» ۲۱ ولی وختی رثوین این پشُسمه، یوسفِ وشون دس جم نجات هدا و باته: «پئین وه ره نکوشیم.» ۲۲ و رثوین وشون باته: «خون نئشین. وه ره این چاهی که صحرا دلّه دَره دم هادین، ولی وه سر، دس پلند نکین.» این باته تا یوسفِ وشون دس جم نجات هاده و شه پیپرِ پَلی بردگاردنه. ۲۳ وختی یوسفِ شه پَرارون پَلی برسیه، جمه ای که وه تن ذییه ره وه تن جم در بیاردنه، همون جمه ای که گرون و رنگارنگ بییه. ۲۴ و وه ره بییتنه و چاه دلّه دم هدا. چاه خالی و پی اوه بییه.

۲۵ بعد غِذلا سر هنیشتنه، وختی شه سر پلند هاکارده پتا کاروان که اسماعیلیون قوم جم بینه ره بدینه که جلعاد منطقه جم ایتمو. وشون شه شترون سر، خُشبو کتیرا و عطر و مُر داشتینه که مصر وردنه. ۲۶ اون وخت یهودا شه پَرارون باته: «آمه وسه چه سودی دارنه شه برار بکوشیم و وه خون جا هادیم؟ ۲۷ پئین وه ره اسماعیلیون بروشیم و وه سر دس پلند نکنیم؛ چوون وه آمه برار و آمه تن گوشت.» وه پَرارون قبول هاکارده. ۲۸ وختی مدیانی تاجرون رد بونسنه، یوسفِ پَرارون وه ره بکشینه و چاه جم بیرون بیاردنه و وه ره بیست تا نفره سکه اندا، اسماعیلیون بروته؛ وشون هم وره مصر بُورده.

۲۹ وختی رثوین چاه سر بردگِردسه و بدیئه که یوسفِ چاه دلّه ذنیه شه جمه ره نارحتی جم چاک هدا، ۳۰ شه پَرارون پَلی بردگِرسه و باته: «ریکا اونجه ذنیه! اسا من چه تیلی شه سر دگنم؟» ۳۱ پس یوسفِ جمه ره بییتنه، پتا تر بزغاله سر بُورینه و وه جمه ره خون هاشی هاکارده. ۳۲ و رنگارنگ جمه ره شه پیپرِ وسه بفرسینه، وختی یعقوبِ پَلی بیاردنه، وه ره باته: «این پی دا هاکاردمی. هارش این ت ریکا! جمه ئه یا نا؟» ۳۳ یعقوب جمه ره پشناسیه و باته: «م ریکا! جمه ئه! پتا وحشی- حیوون وه ره بخورده. شک ندارمه که یوسفِ، تیکه تیکه بییه.» ۳۴ اون وخت یعقوب شه تن جمه ره چاک هدا و پلاس دپوشیه و روزا زیادی شه ریکائه وسه ماتم بییته. ۳۵ وه ریکائون و وه کیجائون همه تَقلاً هاکارده وه ره دلداری هادین، ولی وه نخواستسه وه ره دلداری هادین و باته: «نا اتفاقا من این غُصه همراه شه ریکائه

یهودا و تامار

پلی گور^۹ دله شومبه.» و وه همین جور شه ریکا و سه برمه کارده. ^{۳۶} از اون ورم، میدیانی تاجرون یوسف مصر. دله به فوتیفار، که یتا از فرعون آفیرون بییه بروتنه، فوتیفار، دربار محافظون رئیس بییه.

^۱ دَر اون زمون، یهودا شه برارون تَرک هاکارده و بورده، یتا عَدْلَمی مَردی پلی که وه اسم حیره بییه، مهمون بییه. ^۲ اونجه یتا گنعانی مَردی کیجا ره که وه اسم شوغه بییه، بدینه و وه ره به زنی بییته و. ^۳ اون زنا آپسن بییه و یتا ریکا به دنیا بیارده و وه اسم عیر بییشته. ^۴ و یه گش دییه آپسن بییه و یتا ریکا به دنیا بیلرده و وه اسم اونان بییشته. ^۵ و یه گش دییه یتا ریکا به دنیا بیارده و وه اسم شیله بییشته. وختی که وه ره به دنیا بیارده، یهودا کزیب دله دییه. ^۶ یهودا شه گت ریکا عیر و سه، زنی بییته که وه اسم تامار بییه. ^۷ ولی عیر، یهودا گت ریکا، خدآوند نَظَر دله شَریر بییه، و خدآوند وه ره بکوشته. ^۸ اون وخت یهودا اونان باته: « شه برار زین هیمراه آروسی هاکان، شه برار وظیفه ره وه و سه به جا بیار و نسلی شه برار و سه ایجاد هاکان.» ^۹ ولی اونان که دونسه اون نسل وه و سه نییه، هر وخت شه برار زین هیمراه ورفس بوئسه، شه نطفه ره زمین سر شندی تا نسلی شه برار نده. ^{۱۰} اونان این کار، خدآوند نَظَر دله بد بییمو، پس وه ره هم بکوشته. ^{۱۱} اون وخت یهودا شه آروس تامار باته: « شه پیپر سره دله بیوه بمون تا م ریکا شیله گت بووه.» چونکه باته: «نکنه وه هم شه برارون واری بمره.» پس تامار بورده و شه پیپر سره دله بمونسه.

^{۱۲} پس از مدتی، یهودا زنا که شوغه کیجا بییه، بمرده. وختی یهودا شه عزاداری جم آروم بییه، شه رفق حیره عَدْلَمی هیمراه، شه گله پشم چینا پلی به تمته بورده. ^{۱۳} و به تامار خور هدانه، باتنه: « ت شی پیپر پشم چینی شه گله و سه به تمته شونه.» ^{۱۴} پس تامار بیوگی جمه ره شه تن جم در بیارده و رو بندی شه دیم رو بکشیه و شه ره بپوشانیه، و دروازه عینایم پلی، که تمته راه تمته راه سر بییه، هنیشته؛ چونکه بدینه که شیله گت بییه، ولی وه ره به وه عقد دَر نیاردنه. ^{۱۵} وختی یهودا تامار ره بدینه، خیال هاکارده وه بدکاره زنا، چونکه شه دیم دپوشانی بییه. ^{۱۶} یهودا که ندونسه وه شه و آروس، وه پلی، راه کنار بورده و باته: « پرو تا ت هیمراه ورفس بووم.» تامار پرسیه: «م ره چی دنی تا م هیمراه ورفس بووی؟» ^{۱۷} یهودا باته: «بزغاله ای شه گله جم ت و سه راهی کامبه.» تامار پرسیه: «(آیا) تا بفرسی، گروپی م ره دنی؟» ^{۱۸} یهودا باته: «چشتی ت ره گرو هادیم؟» تامار جواب هدا: «شه مهر و اون بند و دس چویی ره که شه دس دله دارنی.» پس یهودا اونا ره تامار هدا و وه هیمراه ورفس بییه و تامار وه جم آپسن بییه. ^{۱۹} اون وخت تامار پلند بییه، بورده و شه رو بند بییته و بیوگی جمه به تن هاکارده.

۲۰ یهودا بزغاله ره شه زرفق دَس عَدْلَمی بَرَسَانیهِ تا گورو ره اون زِنَا دَسِ چِم پَس بیره، ولی وه ره پی دا نْکارده. ۲۱ پَس، از مَرْدِمون اونجه پیرسیه: «اون بدکار زِنَا که عِنایم راه سَر نیشته بییه، کِجه دَره؟» بائنه: «این جه بدکار زِنایِ دَنبیه.» ۲۲ پَس یهودا پلی بردگِردسه و باته: «وه ره پی دا نْکاردمه. مَرْدِم اونجه هَم بائنه: این جه بدکار زِنایِ دَنبیه.» ۲۳ اون وخت یهودا باته: «بیپیل اون چیزا ره شه و سه داره، نْکنه بی آبرو بَوویم. بدی ای که مَن بزغاله ره بفرسیمه، ولی تِ وه ره پی دا نْکاردی.»

۲۴ نَزیک سه ماه بعد یهودا ره بائنه: «ت آروس تمار زِنَا هاکارده و زِنَا چِم آیسِن هَم بییه.» یهودا باته: «وه ره بیرون بیارین تا بَسوزانیه بَووه.» ۲۵ وختی تمار ره وَرْدنه، وه پیغومی شه شی پیپر و سه بفرسیه و باته: «مَن این چیزا صاحبِ چِم آیسِن بیمه. بَوین این مُهر و بَند و عصا صاحبِ اِشناسنی؟» ۲۶ یهودا اونا ره بَشناسیه و باته: «وه حق دارنه، چوونکه مَن وه ره به شه ریکا شیلَه ندامه.» و یهودا دییه تمار هَمرا ورفس نییه.

۲۷ وختی مووقه پَزائِن تمار بَرسیه، دِ قَلو شه اِشکِم دِلَه داشته. ۲۸ مووقه پَزائِن، پتا از اونا شه دَس بیرون بیارده، پَس قابله پتا سرخ رنگ تا بیته و اون وه دَس گَش دوسه و باته: «این اوّل بیرون بییمو.» ۲۹ ولی وختی اون ریکا شه دَسِ پَس بَکشیه، وه پَرار بیرون بییمو و قابله باته: «چه شکافی شه و سه واز هاکاردی!» این و سه وه اسم فارص^s بییشته. ۳۰ اون وخت وه پَرار که سرخ تاپی شه دَس کش داشته، بیرون بییمو و وه اسم زارح^t بییشته.

۳۹

یوسف و فوتیفار زِنَا

۱ یوسف مصر، بَورده بینه. و پتا مصری مَرْدی که وه اسم فوتیفار بییه و پتا از فرعونِ افسرون، و دَرِبَارِ محافظونِ رَئیس بییه، یوسفِ اِسماعیلیون چِم که وه ره اونجه بَورده بینه، بَخریه. ۲ خِداوند یوسفِ هَمراهِ دییه، پَس وه مَرْدی موفق بییه و شه مصری اربابِ سِرِه دله بَمونسه. ۳ یوسفِ اربابِ بَدیته که خِداوند یوسفِ هَمراهِ دَره، و هَر کاری که کانده، خِداوند وه ره موفق کانده. ۴ فوتیفار، یوسفِ لطف هاکارده و یوسفِ وه ره خِدمت کارده. فوتیفار، وه ره شه سِرِه همه کاره هاکارده و هَرچی که داشته ره وه دَس بَسپارسه. ۵ اَز وختی که فوتیفار، یوسفِ شه سِرِه و اموالِ همه کاره هاکارده، خِداوند اون مصری سِرِه، یوسفِ خاطرِ بَرگت هِدا. خِداوند بَرگت، فوتیفار تَموم اموالِ دله دییه، از سِرِه بَیر تا زمین سَر. ۶ پَس وه هَرچی داشته یوسفِ دَس بَسپارسه، اون جور که یوسفِ خاطرِ هیچی دَریند نییه

اَدْرِ عبری: “مقدسه” یا “زن مقدس”، رَنی که با روسپی گری، بت قوم شِ ره پَرَسش کِرده. هَین روسوم دَر مین گنغانیان رواج داشته.

^s“فارص” یعنی “شکاف”.

^t“زارح” یعنی “سرخ” یا “روشنی”.

جز اون که چی بخوره .

یوسف هیکی و قشنگ بییه،^۷ چن وخت دییه، وه ارباب زنا چش وه ره بیته و وه ره باته: «پروم همرا هم خواب بواش!»^۸ ولی یوسف قبول نکارده و شه ارباب زنا ره باته: «هارش م ارباب آنده م ره اعتماد دارنه که هیچی دریند نییه، هر چی این سره دله ذره، م دس پسپارسه.^۹ این سره دله هیج کی م جم گت تر نییه؛ و م ارباب هیج چی ره م جم دریغ نکارده، به جزت که وه زناپی. پس حتی تومبه این گت بد کار هاکانیم و برضد خدا گناه هاکانیم؟»^{۱۰} ولی زنا دس بردار نییه و هر روز یوسف جم خواسه وه همراه بخواسه و وه همراه دووه، ولی یوسف وه گب گوش ندائه^{۱۱} ولی پتا روز، وختی یوسف سره دله بورده تا شه کار برسه و سره آدمون هیج کی، سره دله ذنی بییه،^{۱۲} فوتیفار زنا وه جمه ره بیته و باته: «م همرا هم خواب بواش!» ولی یوسف شه جمه ره وه دس دله سر بیسته و سره جم فرار هاکارده و بیرون بُورده.^{۱۳} وختی اون زنا بدینه که یوسف، شه جمه ره وه دس دله سر بیسته و سره جم فرار هاکارده،^{۱۴} سره آدمون داد هاکارده و وشون باته: «هارشین، این عبرانی ره آمه پلی بیارده تا آمه آبرو ره بوره! وه م پلی بیتمو تا م همرا بخواسه، ولی من داد و بیداد هاکاردمه.^{۱۵} وختی بشنسه که من داد و بیداد کامبه، شه جمه ره م دس دله سر بیسته و فرار هاکارده و سره جم بیرون بُورده.»^{۱۶} پس زنا یوسف جمه ره شه پلی داشته تا موقه ای که وه ارباب سره بردگرسه.^{۱۷} و همون ماجرا ره وه وسه باته که: «اون عبرانی نوکر که آمه وسه بیاردی، م پلی بیتمو تا م آبرو ره بوره.^{۱۸} ولی وختی داد و بیداد هاکاردمه، شه جمه ره م پلی سر بیسته و سره جم فرار هاکارده.»

^{۱۹} پس وختی یوسف ارباب شه زنا گب بشنسه که گاته: «ت نوکر م همرا این جور هاکارده»، عصبانیت جم وه گله دی هاکارده.^{۲۰} یوسف ارباب، یوسف بیته و به زندونی که پادشاه زندونیون، اون دله حبس بینه، دم هدا. و وه اونجه زندون دله بمونسه.^{۲۱} ولی خداوند یوسف همراه دییه، و وه ره محبت کرده، و زندون رئیس پلی عزیز بییه.^{۲۲} پس زندون رئیس تموم زندونیون اختیار که حبس دله دینه ره یوسف دس هدا، و هر چی که اونجه انجام بوونسه یوسف بییه که انجام دئه.^{۲۳} زندون رئیس اون کارایی ره که یوسف دس پسپارده بییه ره کار نداشته، چونکه خداوند یوسف همراه دییه، و هر کاری که یوسف کارده، خداوند وه ره موفق کارده.

۴۰

ساقی و نونوا

^۱ چن وخت دییه، مصری پادشاه ساقی و نونوا، شه ارباب، مصری پادشاه، خطا هاکاردنه.^۲ فرعون شه این دتا نوکر، یعنی ساقیون رئیس و نونواها رئیس وسه خشم بیته^۳ و وشون دربار محافظون رئیس زندون دله، همون جه که یوسف زندونی بییه، دم هدا.^۴ زندون رئیس، یوسف بیسته تا وشون همراه دووه و وشون خدمت هاکانه. و یه مدت زندون دله دینه.^۵ پتا شو، هر دتا، یعنی مصری پادشاه ساقی و نونوا که زندون دله دینه، خو بدینه، هر

کِدوم شه خوره. هر کِدوم خو تعبیر فرق داشته.^۶ وَخْتی صِوآحی دَم، یوسِف وِشونِ پَلی بُورده، بَدیئَه که پَریشوننه.^۷ پس، فِرعون نوکرونِ چِم که وه همراه شه آریابِ زندونِ دله دَیینه، پَرسیه: «چه آنده پَکرنی؟»^۸ چِواب هِدانه: «خُو بَدیمی، ولی هیچ کی دَنیه اونِ تعبیر هاگانه.» یوسِف وِشونِ باته: «مَگِه خو تعبیر هاگردنِ خِدا کار نییه؟ شه خوره م ره بارین.»^۹ بعد ساقیونِ رئیس شه خوره یوسِف وِسه تعریف هاکارده، باته: «خُو دِله، پتا انگورِ دار م پش دَییه،^{۱۰} و اونِ انگورِ دار سَه تا چله داشته، که تا نوچ هاکارده و شِکوفه بَزو، اونا خِوشه، بَرسِی انگورِ هِدانه.^{۱۱} فرعونِ پیاله م دَس دِله دَییه و انگورها ره بَچیمه و فرعونِ پیاله دله فِشار هِدامه و پیاله ره وه دَس دِله بَییشتمه.»^{۱۲} یوسِف وه ره باته: «تِ خُو تعبیر این. سَه تا چله، سَه روز.^{۱۳} بعد از سَه روز، فرعون تِ خَطَا ره بَخشنه و تِ ره آی، تِ قَبْلِ کارِ سَر ایپلنه و تِ فرعونِ پیاله ره هَمون موقه ای واری که وه ساقی پی ای، وه دَس دِنی.^{۱۴} پس اون موقه که تِ وِسه خوار بَییه، م ره شه یاد بیار و م ره مِحَبَّت هاگان؛ م حال و روز فرعونِ بار و م ره این زَندونِ چِم آزاد هاگان.^{۱۵} چوون راس راسی م ره عبرانیونِ مَلِکِ چِم بَدَیزینه، و این جه هَم کاری نَکاردمه که م ره این سیاه چال دله دِم هِدانه.»

^{۱۶} وَخْتی نونواها! رئیس بَدیئَه که خو تعبیر خوار بییه، وه ره باته: «مِنِم پتا خو بَدیمه، که سَه تا زَمبیل نون، م کَلَه سَر دَییه.^{۱۷} زَمبیلی دله که م کَلَه سَر دَییه، همه جور نَبته خِراک فرعونِ وِسه دَییه، ولی پَرنده ها اونا ره زَمبیلِ چِم که م کله سَر دَییه، خارِدنه.»^{۱۸} یوسِف باته: «تِ خو تعبیر این: سَه تا زَمبیل، سَه روز.^{۱۹} بعد از سَه روز، فرعون تِ سَر تِ تِنِ چِم سیوا کاندِه و تِ ره دارِ سَر آویزون کاندِه؛ و پَرنده ها تِ تِنِ گوشتِ خوارینه.»

^{۲۰} سِومین روز، که فرعون زاد روز بییه، فرعون تِمومِ دِباریونِ وِسه مِهمونی بَیته. وه باته تا ساقیونِ رَئِیس و نونواها! رئیسِ زَندونِ چِم وه پَلی بیارن.^{۲۱} ساقیونِ رَئِیس، شه ساقی گَری سَر بَرَدگاردنیه، و وه فرعونِ دَس پیاله دانه.^{۲۲} ولی نونواها! رئیسِ دارِ سَر آویزون هاکارده، هَمون جور که یوسِف وِشونِ وِسه تعبیر هاکارده بییه.^{۲۳} با این وجود، ساقیونِ رئیسِ یوسِفِ از یاد بُورده و وه ره شه خَاطِر نیارده.

۴۱

فرعونِ خواها

^۱ د سال دَییه، فرعون پتا خُو دله بَدیئَه که نیل رودخنه لو ایست هاکارده،^۲ و هَفْت تا قَشَنگ و چاقِ گو رودخنه چِم بیرون بَییمونه و داشتنه لله جَار دله تَه واشِ خوارِدنه.^۳ بعد هَفْت تا گو دَییه که زِشت و لاغَر بَینه، نیل رودخنه چِم بیرون بَییمونه و اون پتا گوه ها پَلی، رودخنه لو ایست هاکارده.^۴ و اون زِشت و لاغَر گوه ها، قَشَنگ و چاقِ گوه ها ره بَخوردنه. بعد فرعون بیدار بَییه.^۵ و آی دِواره بَخواته و آت گَش دَییه خُو دِله بَدیئَه که هفت تا سَالم و پَر بار گنِدمِ خِوشه پتا ساقه سَر لو گَشِنه.^۶ بعد، هفت تا خِوشه دَییه لو بَکشینه که نازِک بَینه و شرقی گرم و لا چِم خِشک بَییه بَینه.^۷ و اون هفت تا نازِک خِوشه، هفت تا سَالم و پَر بارخِوشه ره بَخوردنه. بعد فرعون بیدار بَییه و بَفهمسه که خو بَدیئَه.^۸ صِوآحی دَم، فرعون

پريشون بيبه. پس تموم مصرِ جادوگرون و حَكيمونِ شه پلي بخونديسه و شه خوها ره وِشونِ وسه تعريف هاكارده، ولي هيچ كى ذنى بيبه كه بتونه اونا ره فرعون وسه تعريف هاكانه.

^۹ اون وخت ساقيون رئيس، فرعون باته: «امروز شه خطا ره ياد بياردمه. ^{۱۰} وختي فرعون، شه نوگرون چم حشم بيبته و مين و نونواها! رئيس، دربارِ مُحافظونِ رئيس زندونِ دله حبس هاكارده. ^{۱۱} اما هر دتا يتا شو خو بديمي و آمه هر كيدومِ خو شه تعريف داشته. ^{۱۲} يتا عبراني جَوون اونجه آمه همرا ديبه كه دربارِ مُحافظونِ رئيس نوكر بيبه. اما شه خوها ره وه وسه تعريف هاكارديمي و وه اونا ره آمه وسه تعريف هاكارده و هر كيدومِ خوره طبق اونچي كه بدبته بيمي تعريف هاكارده. ^{۱۳} و درس همون جور كه وه آمه وسه تعريف هاكارده، اتفاق دكته؛ مين شه كار سر بردگريسمه و اون يتا مردى دارِ سر آويزون بيبه.»

^{۱۴} اون وخت فرعون بفرسيه، تا يوسفِ وه پلي بيارن. پس وه ره زود سياه چالِ چم بيرون بيارينه. يوسف بعد از اينكه شه ديم ديارِ پتراشيه و شه چمه ره عوض هاكارده، فرعونِ پلي بُورده. ^{۱۵} فرعون يوسفِ باته: «مين خوي بديمه و هيچ كى ذنيه كه بتونه اون تعريف هاكانه. ولي تِ خورى بشنسمه كه وختي يتا خوره بشنئي، توندى اون تعريف هاكاني.» ^{۱۶} يوسف فرعونِ جواب هدا: اين مين نيمه كه تعريف كامبه، ولي خدا تِ خونه تعريف تِ ره گانه. ^{۱۷} پس فرعون، يوسفِ باته: «خو دله بديمه كه نيل رودخنيه لو ايست هاكارده بيمه ^{۱۸} كه يدفه هفت تا چاق و قشنگِ گو رودخنه چم بيرون بيمونه و لله جارِ دله واش خاردينه. ^{۱۹} و بعد هفت تا گو ديبه، بعد از اونا بيرون بيمونه كه ضعيف و خله زشت و لاغر بينه. مين تموم مصرِ ملكِ دله اين جور زشتِ گوه ندى بيمه. ^{۲۰} و اون لاغر و زشتِ گوها، هفت تا چاقِ گوته كه اول بيرون بيمو بينه ره بخوردينه. ^{۲۱} ولي حتى بعد از اينكه اونا ره بخوردينه، اصلا معلوم نيبه كه اونا ره بخوردينه، چوون همون جور شه اولِ واري زشت بينه. بعد بيدار بيمه. ^{۲۲} و آي دواره يتا ديبه خو بديمه كه هفت تا برسيه و خوار گنديم خوشه يتا ساقه سر لو كشينه. ^{۲۳} بعد از اون، هفت تا خوشه ديبه لو بكشيه كه تبيسه و نازك بيبه و شرقِ گرمِ وا چم خشك بيبه. ^{۲۴} و اون نازكِ خوشه ها، هفت تا خوارِ خوشه ره بخوردينه. مين اين جادوگرون باتمه، ولي هيچ كى ذنى بيبه كه بتونه اونا تعريف وسه باره.»

^{۲۵} يوسف فرعونِ باته: «فرعون هر دتا خو يتا معنى دنه. خدا اونچي كه خوانه هاكانه ره فرعونِ باته. ^{۲۶} هفت تا خوارِ گو، هفت سال و هفت تا خوارِ خوشه، هفت سال. هر دتا! خويه معنى دنه. ^{۲۷} هفت تا لاغر و زشتِ گو كه بعد از اونا بيرون بيمونه و هم هفت تا خالي خوشه كه شرقِ گرمِ وا چم خشك بيبه بيبه، هفت سال قحطى. ^{۲۸} همون جور كه فرعون باتمه، خدا اونچي كه خوانه هاكانه ره فرعونِ نشون هدا. ^{۲۹} اسا هفت سال مصرِ تموم ملكِ دله خله فراوونى انه، ^{۳۰} ولي بعد ازون، هفت سال قحطى انه، و تموم فراوونى، مصرِ ملكِ دله از ياد شونه و قحطى، اين ملكِ از بين ورته. ^{۳۱} و اون ملكِ دله فراوونى از ياد شونه، قحطى خاطرى كه بعد ازون انه، چون خله سخت بونه ^{۳۲} و فرعون دواره خو بدبينه معنى اين كه اين كار از ظرفِ خداشه و خدا اون به زودى انجام دنه. ^{۳۳} پس اسا فرعون ونه يتا حَكيم و عقل دارِ مردى ره پي دا هاكانه و مصرِ ملكِ اداره هاكاردينه وه ره هاده. ^{۳۴} فرعون هم ونه زمينِ سر، مأمورونى بيبه كه هفت سال فراوونى دله، يك پنجم از تموم

مصرِ مَحْصُولِ جَمِ هَاكَايِن. ٣٥ و تَمُومِ اَذُوقَه اِی رَه كَه سَالِهَآ فِرَاوُونِی دَلَه اِنَه رَه جَمِ هَاكَايِن، گَنَدِیْمِ فِرَعُونِ دَسُورِ جَمِ اِمْبَارِ هَاكَايِن تَا شَهْرَا دِلَه خِرَاكِ ذُوَوَه وَ اَوْنَا رَه اَوْنَجَه دَارِن. ٣٦ اِن اَذُوقَه وَنَه مَمْلَكِتِ وَسَه، هَفْتِ سَالِ قَحْطِی خَاطِرِی كَه مَصْرِ. مِلِكِ دِلَه اِنَه اِمْبَارِ بَوُوَه، تَا مَمْلَكِتِ، قَحْطِی خَاطِرِی اَز بِنِ نَشُوئَه.»

٣٧ رَاهِی كَه یُوسُفِ بَاتَه رَه فِرَعُونِ وَ تَمُومِ وَه دَرِبَارِیُونِ پَسِنْدِ هَاكَارْدَنَه. ٣٨ پَسِ فِرَعُونِ شَه دَرِبَارِیُونِ بَاتَه: «(آیَا) تُوْمَبِی اِنِی مَرْدِی وَارِی كِیْسِی پِی دَا هَاكَانِیْمِ؟ مَرْدِی كَه خِدا رُوحِ ٣٩ وَه دِلَه ذُوَوَه؟» ٣٩ بَعْدِ فِرَعُونِ یُوسُفِ بَاتَه: «چُوونِ خِدا تَمُومِ اِنَا رَه تِ رَه نَشُونِ هِدا، پَسِ هِیچِ كِی تِ وَارِی عَقْلِ دَارِ وَ حَكِیْمِ نَبِیَه. ٤٠ تِ رَه شَه سِرَه دَلَه هَمَه كَارَه كَامَبَه وَ تَمُومِ مِ مَرْدِمِ، تِ دَسُورِ جَمِ اِطَاعَتِ كَانْدَنَه. فِقْطِ مَن كَه سَلْطَنَتِ تَخْتِ سَرِ نِیْشِئِمَه، تِ جَمِ سَرْتَرِمَه.»

٤١ پَسِ فِرَعُونِ یُوسُفِ بَاتَه: «هَارِشِ مَصْرِ تَمُومِ مِلِكِ تِ دَسِ هِدا مَه.» ٤٢ بَعْدِ فِرَعُونِ شَه اَنگُوشِئِرِ شَه اَنگُوسِ جَمِ دَر بِیَارْدَه وَ اَوْنِ یُوسُفِ اَنگُوسِ بَیْیِشْتَه، وَ وَه تِنِ پِئَا گِرُونِ كَتُونِ قُوَا ذَكَارْدَه وَ پِئَا طِلَاا گِرْدِنِی وَه گِرْدِنِ دِمِ هِدا. ٤٣ وَ وَه رَه شَه دُومِیْنِ اَرَابَه سَرِ سِوَارِ هَاكَارْدَه، وَه هَر جَا شَبِیَه وَه پِشِ جَارِ زُونَه: «زَنُو بَزِنِیْن!» فِرَعُونِ اِنِی جُورِی، مَصْرِ. تَمُومِ مِلِكِ، یُوسُفِ دَسِ هِدا. ٤٤ فِرَعُونِ، یُوسُفِ بَاتَه: «مِنِ فِرَعُونِ هَسِمَه، وَلی بَدُونِ تِ اِجَازَه، مَصْرِ. تَمُومِ مِلِكِ دَلَه هِیچِ كِی حَقِّی نِدَارْنَه حَتِی شَه دَسِ یَا لِنِیْگِ دِرَازِ هَاكَانَه.» ٤٥ وَ فِرَعُونِ یُوسُفِ اِسْمِ صَفِیْنَاتِ فَعْنِیْحِ بَیْیِشْتَه وَ اَسْنَاتِ، فُوطِی فَاَرَعِ كِیجَا، كَه شَهْرِ اَوْنِ كَاهِنِ بَیْیَه رَه وَه وَسَه بُوْرْدَه. وَ یُوسُفِ، مَصْرِ تَمُومِ مِلِكِ دَلَه مَشْهُورِ بَیْیَه.

٤٦ یُوسُفِ سِی سَالَه بَیْیَه كَه مَصْرِ. فِرَعُونِ پَادِشَاهِ خِدْمِتِ دَرِ بَیْیَمُو. وَ یُوسُفِ فِرَعُونِ وَرِ جَمِ بَیْرُونِ بُوْرْدَه، مَصْرِ. تَمُومِ مِلِكِ دَلَه گِرْدَسَه. ٤٧ هَفْتِ سَالِ فِرَاوُونِی دَلَه، زَمِیْنِ خَلَه مَحْصُولِ هِدا. ٤٨ یُوسُفِ تَمُومِ زَمِیْنِ مَحْصُولِ كَه مَصْرِ هَفْتِ سَالِ فِرَاوُونِی دَلَه بَه دَسِ بِیَارْدَه بَیْیَه رَه جَمِ هَاكَارْدَه وَ شَهْرَا دِلَه اِمْبَارِ هَاكَارْدَه. وَه هَر شَهْرِ دُورِ اَطْرِفِ مَحْصُولِ، هَمُونِ شَهْرِ دِلَه اِمْبَارِ كَارْدَه. ٤٩ یُوسُفِ دَرِیَا رِیْگِ وَارِی خَلَه گَنَدِیْمِ اِمْبَارِ هَاكَارْدَه، تَا جَابِی كَه اَوْنَا حِسَابِ هَاكَارْدَنَه جَمِ دَسِ بَكِشِیَه، چُوونِ دَبِیَه نُوونِسَه اَوْنَا رَه حِسَابِ هَاكَارْدِنِ.

٥٠ پِشِ اَزُونِ كَه قَحْطِی بَرَسَه، اَسْنَاتِ فُوطِی فَاَرَعِ كِیجَا كَه شَهْرِ اَوْنِ كَاهِنِ بَیْیَه، یُوسُفِ وَسَه دِئَا رِیْكََا دُنِیَا بِیَارْدَه. ٥١ یُوسُفِ شَه گِتِ رِیْكََا اِسْمِ مَنَسِی. ٧ بَیْیِشْتَه، چُوونِ بَاتَه: «خِدا تَمُومِ مِ سَخْتِی وَ تَمُومِ مِ پِیْپِرِ سِرَه دَلِ تَنگِی رَه مِ یَا دِ جَمِ بُوْرْدَه.» ٥٢ وَه شَه دُومِیْنِ رِیْكََا اِسْمِ اِفْرَایْمِ بَیْیِشْتَه، چُوونِ بَاتَه: «خِدا اَوْنِ مِلِكِ دَلَه كَه سَخْتِی بَكِشِیْمَه، مِ رَه ثَمِرِ هِدا.»

٥٣ وَ هَفْتِ سَالِ فِرَاوُونِی مَصْرِ مِلِكِ دَلَه، تَمُومِ بَیْیَه ٤٥ وَ هَمُونِ جُورِ كَه یُوسُفِ بَاوْتَه بَیْیَه، هَفْتِ سَالِ قَحْطِی شُرُوعِ بَیْیَه. تَمُومِ اَوْنِ مَنَاطِقِ، قَحْطِی بَیْیْتَه، وَلی مَصْرِ. تَمُومِ مِلِكِ دَلَه خِرَاكِ ذَبِیَه. ٥٥ وَخْتِ مَصْرِ تَمُومِ مِلِكِ، وَشَنَابِی ذَكِئْتَه، مَرْدِمِ خِرَاكِ وَسَه فِرَعُونِ پَلِی بُوْرْدَنَه.

١٤ «خِدا یَانِ.»

٧ «مَنَسِی» بَا وَارِئَه عِبْرِی بَه مَعْنِی «فِرَا مُوشِ هَاكَارْدِنِ» شَبَاهَتِ اَوَابِی

دَارِنَه وَ مَمَكِنِ هَسِیَه اَزُونِ مَشْتَقِ بَوَه وَوْنِ.

فرعون یموم مصر آدمون باته: «یوسفِ پلی بُورین و اونچی شما ره گانه ره هاکانین.»^{۵۶} پس اون مووقه که یموم منطقه ره قحطی بییته بییه، یوسف، یموم امباری ها ره واز هاکارده، گنیم مصریون روته، چون مصرِ ملکِ دله بدجور قحطی دبییه.^{۵۷} این مووقه مردم از همه جا گنیم بخرینه و سه یوسفِ پلی مصرِ دله بییمونه، چون یموم اون مناطق، بدجور قحطی بییته بییه.

۴۲

یوسفِ شه برارونِ بدیئه

^۱ وختی یعقوب خوردار بییه که مصرِ دله گنیم روشینه، شه ریکائونِ باته: «چه همدییه ره ایشینی؟»^۲ و آی باته: «بشنسِمه که مصرِ دله گنیم روشینه. اونجه بُورین و آمه و سه گنیم بخرینین تا زنده بمونیم و نمیریم.»^۳ پس ده تا آز یوسفِ برارون بُوردنه تا مصرِ جم گنیم بخرین. ^۴ ولی یعقوب، بنیامین، یوسفِ برار و شون همراه نَفرسیه چون باته نَکنه یه چی وه سر بییه. ^۵ پس یعقوب ریکائون هم بقیه مردم همراه مصرِ دله بییمونه تا گنیم بخرین، چون گنعانِ ملکِ دله هم قحطی بییمو بییه.

^۶ اِسا، یوسفِ مصرِ حاکم بییه. وه بییه که تموم اون ملک مردم گنیم روته. پس یوسفِ برارون بییمونه و وه پش تعظیم هاکارده. ^۷ یوسفِ وختی شه برارونِ بدیئه و شونِ شناسیه، ولی و شون همراه پتا غریبه واری رفتار هاکارده، تندی همراه و شون همراه گب بزو و پرسیه: «کجه جم بییمونی؟» و شون بانته: «گنعانِ ملکِ جم بییمومی تا شه خراکِ و سه گنیم بخرینیم.»^۸ هر چن یوسفِ شه برارونِ شناسیه، ولی و شون وه ره نشناسینه. ^۹ اون وخت یوسفِ خواهایی که درواره و شون بدیئه بییه ره شه یاد بیارده و باته: «شما جاسوسی! بییمونی تا آمه ملکِ شناسایی هاکانین.»^{۱۰} یوسفِ بانته: «آقا، این جور نییه! ت نوکرون بییمونه تا شه خراکِ و سه گنیم بخرین. ^{۱۱} اما همه پتا مردی ریکائومی. اما آدمونِ راسگویی هسیمی؛ ت نوکرون هیچ وخت جاسوس نبینه.»^{۱۲} یوسفِ و شون باته: «نا! شما بییمونی آمه ملکِ شناسایی هاکانین.»^{۱۳} و شون جواب هدانه: «اما ت نوکرون، دوازه تا پرایمی، پتا مردی ریکائون، کنعانِ ملکِ دله، اِسا آمه کچیکِ برارِ اَلنِ آمه پییرِ پلی دَره و پتا از آمه برارون هم دییه دبییه.»^{۱۴} ولی یوسفِ و شون باته: «همون که شما ره بائمه: شما جاسوسی! ^{۱۵} و این جوری امتحان بونی: به جان فرعون قسیم، که تا شمه کچیکِ برار اینجه نییه، اینجه جم بیرون نشونی.»^{۱۶} شه میون پتا ره نَفرسین تا شمه برار اینجه بیاره؛ شما بقیه زندون دله موندنی تا شمه گب، معلوم بووه و هارشم راس گانی یا نا. وَا، به جان فرعون قسیم که

^{۱۷} دَرِ عبری: «و سه بئینِ لختی ملکِ آما بییمونی»؛ که منظور از «عربانی» چیزای نهفته از چش غریبه ایشون و دشمنون هسه. همینجور دَرِ آیه ۱۲.

جاسوسی!»^{۱۷} یوسف سه روز تموم وِشون با هم زندونِ دله دِم هدا.

^{۱۸} و سومین روز، یوسف وِشون باته: «این که گامبه ره انجام هادین تا زنده بَمونین، چوون مین خِداا چم تَرسمبه: ^{۱۹} آگه شِما راس گانِی، پتا آز شِما برارون زندونِ دله که شِما دَرِنی زندونی بَمونه و شِما بقیه بُورین و شه خِنواده هاا وِسه که وِشنانه، گنِدم بُورین. ^{۲۰} ولی وِنه شه کِچیک برار م پِلی بیارین تا شِمه گب ثابت بَووه و تَمیرین.» پَس این جور هاکارِ دِنه. ^{۲۱} و همدیبه ره بائنه: «راس راسی که اِما دَر مورد شه برار تَقصیر کارِی. چوون اون مووقه که وه اِما ره اِلتماس کارِده، وه اِلتماس گوش نِدامی. اِسا شه به این وَضِع دِچار بیمی.» ^{۲۲} رِئوین جَواب هدا: «مگه شِما ره ناوِتمه گِناه دارنه اون ریکاا هِمراه این جور نِکنین؟ ولی نِشُسنی! اِسا وِنه وه خون وِسه جِساب پَس هادیم.» ^{۲۳} وِشون نَدوِسنه که یوسف وِشون گب قَهمنه، چوون پتا مترجم وِشون میون دِیبه. ^{۲۴} بعد یوسف وِشون پِلی چم بیرون بُورده و برمه هاکارِده. و وِشون پِلی بَر دِگَر دسه و وِشون هِمراه گب بزو. بعد وِشون دله شَمعون بیتیته و وِشون چش پش زندونِ دله دِم هدا. ^{۲۵} بعد دَسور هدا تا وِشون کیسه ها ره گنِدم چم پر هاکان و وِشون پول، وِشون خِرجین دله بییلن و وِشون راه دله خرد و خِراک هادین. و اونا هم تموم این کارا ره وِشون وِسه هاکارِ دِنه.

^{۲۶} بعد وِشون، گنِدم شه خِراا سَر بار هاکارِ دِنه و اونجه چم بُورِ دِنه. ^{۲۷} وختی که استراحت وِسه ایست هاکارِده بینه، پتا از وِشون شه خِرجین واز هاکارِده تا شه خَر خِراک هاده، بَدیته که وه پول خِرجین دله دَره. ^{۲۸} پَس شه برارون باته: «م پول م ره پَس هِدانه؛ م پول اینجه م خِرجین دله دَره.» بعد وِشون دل، تَرس چم، تَب تَب دَکته و لَرز هِمراه همدیبه ره هارشینه، بائنه: «این چه پِلاپی که خِدا اِمه سَر دَره یارنه؟»

^{۲۹} وختی کنعان مَلک دله، شه پیپر پِلی بَر دِگَر دِسنه، تموم هر چی که اِتفاق دَکته بیهه ره، وه وِسه تعریف هاکارِ دِنه، بائنه: ^{۳۰} «اون مَر دِی که اون مَلک حاکم، اِمه هِمراه تندی هِمراه گب بَزو و خیال هاکارِده اِما جاسوسی وِسه اونجه بُورِ دِمی. ^{۳۱} ولی اِما وه ره باوِتمی اِما اِدمون راسگویی هَسیمی و هیچ وخت جاسوس نَبیمی. ^{۳۲} اِما شه پیپر دوازده تا براریمی. پتا آز اِما دِیبه دَنیه و اِمه کِچیک برار، اِلن اِمه پیپر پِلی، کنعان مَلک دله دَره.» ^{۳۳} بعد اون مَر دِی که اون مَلک حاکم بیهه، اِما ره باته: از اینجه قَهمنه که راس گانِی، پتا آز شِمه برارون م پِلی بییلن بَمونه و بقیه گنِدم بَیرین و شه خِنواده هاا پِلی که وِشنانه بُورین. ^{۳۴} بعد شه کِچیک برار م پِلی بیارین تا بَدونیم که جاسوس نیی و راس گانِی، بعد شِمه برار، شِما ره پَس دِمبه و توندنی این مَلک دله معامله هاکانین.»

^{۳۵} وختی وِشون شه خِرجین ها ره خالی کارِ دِنه، بَدینه که هر کدوم پول وه خِرجین دله دَره! وختی وِشون و وِشون پیپر، پول کیسه ها ره بَدینه، بَرسینه. ^{۳۶} و وِشون پیپر یعقوب، وِشون باته: «شِما م وچون داغ م دِل سَر بیپِستی. یوسف دِیبه دَنیه، شَمعون دِیبه دَنیه، و اِلن هم خواننی که پنیامین بُورین. تموم اینا م سَر بیتمو.» ^{۳۷} بعد رِئوین شه پیپر باته: «آگه وه ره ت پِلی برنگارِ دِنمه م هر دتا ریکا ره بکوش. وه ره م دس پَسپار و من وه ره آی دواره ت پِلی یارمه.» ^{۳۸} ولی یعقوب باته: «م ریکا، شِمه هِمراه اونجه نِننه؛ چوون وه برار بمرده و فِقَط وه بَمونسه. آگه این سَفِر دله که شونئی یه چی بَووه، منه پیپر مَر دِی ره، غصه هِمراه، گور دله

پرارون دۆمین سفر به مصر

۱ قحطی همینجور کنعان دله ویشتر بونسه. ۲ وختی تموم گندی که مصر جم بیارده بینه ره بخوردنه، وشون پیپر وشون باته: «ای دیواره بورین و آت کم خراک آمه وسه بخرینین.» ۳ ولی یهودا وه ره باته: «اون مردی تاکید همراه اِما ره هشارد هدا، باته: آگه شمه پرار، شمه همراه دنی بوئه، م ره نویندینی.» ۴ آگه اِمه برار آمه همراه بفرسی، شومبی و ت وسه خراک خریمی. ۵ ولی آگه وه ره بفرسی، شومبی، چون اون مردی اِما ره باته: آگه شمه پرار شمه همراه دنی بوئه، م ره نویندینی.» ۶ یعقوب باته: «چه م ره بدی هاگردینی و اون مردی ره باوتینی که یتا دیبه برار دارننی؟» ۷ وشون باتنه: «اون مردی دقت همراه اِما و آمه فامیلون خوری، آمه جم پرسیه و باته (آیا) شمه پیپر همتی زنده نه؟ (آیا) پرار دیبه ای هم دارننی؟» اِما وه سئالا ره جواب هدا. کجه جم دونسیمی گانه: شه پرار اینجه بارین؟» ۸ یهودا شه پیپر یعقوب باته: «ریکا ره م همراه بفرس که پرسیم و بوریم، تا زنده بمونیم و نا اِما بمیریم، نا ت و نا آمه و چون. ۹ مین وه سلامتی ره ضمانت کامبه. وه ره م جم بخواه. آگه وه ره ت ره برنگاردنیمه و ت پلی نیاردنمه، وه تقصیر تموم عمر م گردن دووه. ۱۰ چون آگه آنده معطل نوونسیمی، تا آین دکش شیمی و ایتمومی.»

۱۱ بعد وشون پیپر، یعقوب، وشون باته: «آگه راه دیبه ای دنیه، پس این کار هاکانین: زمین خوارترین محصول جم شه کیسه دله بیلین، آت کم کتیرا و آت کم غسل و خشبونه عطر و مُر و پسته و بادوم هم اون مردی وسه هدیه بورین. ۱۲ شه همرا د برابر پول بورین، و پولی که شمه خرجین دله دیبه ره، وه ره پس هادین. شاید اشتباه بییه بوئه. ۱۳ پرسین شه پرار هم بیرین و اون مردی پلی بردگردین. ۱۴ خدا قادر مطلق اون مردی دل رحم بیاره تا شمه اون یتا پرار و بنیامین شمه همراه پس بفرسه. ولی آگه م و چون داغ، خوانه م دل بمونه بییل بمونه.» ۱۵ پس وشون هدیه و د برابر پول و بنیامین هم شه همراه بییتنه و بلند بیننه، مصر بُوردنه و یوسف پلی ایست هاگردنه.

۱۶ وختی یوسف بنیامین وشون همراه بدیته شه سره پیشکار باته: «این مردا ره سره بور و یتا حیوون سر بورین و اون آماده هاکان، چون وشون ظهر، م همراه غذا خارننه.» ۱۷ اون مردی همون جور که یوسف وه ره باوته بییه هاکارده و اون مردا ره یوسف سره بُورده. ۱۸ ولی یوسف پرارون از اینکه وشون یوسف سره بُوردنه، بترسینه، چون شه همراه باتنه: «اِما ره به خاطر پولی که اولین گش آمه خرجین دله بییشته بینه، اینجه بیاردنه تا اِما ره حمله هاکانه و گرفتار هاکانه و اِما ره شه برده هاکانه و آمه خرا ره هم بیره.» ۱۹ پس وشون یوسف سره پیشکار پلی بُوردنه و سره در پلی وه همراه این جور گب بزونه: ۲۰ «آقا، اِما اولین گش خراک بخرینه وسه اینجه بیتمومی. ۲۱ ولی وختی اونجه ای که خواسیمی استراحت هاکانیم، شه خرجینا ره واز هاگردیمی، هر کدوم شه پول، همون قدر که شما ره هدا بیمی، خرجین

دلہ پی دا ہاکاردیمی۔ اِسا اُون پَس بیاردیمی۔^{۲۲} ویشتر ہم پول بیاردیمی تا خِراک بَخرنیم۔ نَدومی کی امہ پول امہ خِرجین دلہ بیستہ۔»^{۲۳} وہ باتہ: «سلامت بوئین؛ نَترسین۔ شِمہ خِدا و شِمہ پیپرِ خِدا اُون پولِ شِمہ وِسہ شِمہ خِرجین دلہ بیستہ، چوون شِمہ پول م دَس بَرسہ۔» بعد شَمعون وِشون پَلی بیرون بیاردہ۔^{۲۴} اُون مَرَدی وِشون یوسفِ سرہ بَوردہ و وِشون اوه ہِدا تا شہ لینگا رہ بَشورن، و وِشون خَرا رہ ہم واش ہِدا۔^{۲۵} و وِشون، شہ ہدِیہ ہا رہ آمادہ ہاکاردنہ تا ظہرِ سر کہ یوسف اِنہ وہ رہ ہادِن۔ چوون بَشُوسہ بینہ کہ اونجہ غِذا خارنہ۔

^{۲۶} وختی یوسف، سرہ بییمو، ہدِیہ ہاپی کہ شہ ہمراہ داشتہ نہ رہ وہ پَلی سرہ دلہ بیاردنہ و وہ پِش تَعظیم ہاکاردنہ۔^{۲۷} یوسف وِشون حالِ بَرسہ، باتہ: «(آیا) شِمہ پیپرِ سلامت، ہَمون پیر مَرَدی کہ وہ گب بَزو بیئی؟ (آیا) ہَمتی زندہ نہ؟»^{۲۸} وِشون باتنہ: «تِ نوکرِ امہ پیپر، زندہ و سلامت۔» و شہ سَر وُل ہاکاردنہ و تَعظیم ہاکاردنہ۔^{۲۹} و یوسف سَر پِلند ہاکاردہ و شہ برارِ پَنیامین کہ وِشون مارِ پتا بییہ رہ بَدیئہ و بَرسہ: «(آیا) این ہَمون کِچیکِ برار کہ وہ خَوری باوتینی؟» و پَنیامین باتہ: «م ریکا، خِدا تِ رہ بَرگت ہادہ۔»^{۳۰} یوسف کہ شہ برارِ بَدیئہ جِم خَلہ نارِحت بییہ بییہ، عَجَلہ ہمراہ بیرون بَوردہ تا یہ جا بَرمہ ہاکاردنہ و سہ پی دا ہاکانہ۔ پَس شہ آتاق دلہ بَوردہ و اونجہ بَرمہ ہاکاردہ۔^{۳۱} بعد شہ دیم بَشُوسہ و بیرون بییمو و ہمونجور کہ شہ دَم داشتہ، باتہ: «غِذا بیارین۔»^{۳۲} یوسف وِسہ سیوا غِذا بیستہ و وِشون وِسہ سیوا، و اُون مَصریون کہ وہ ہمرا غِذا خاردنہ و سہ ہم سیوا، چوون مَصریون، عِبرانیون ہمراہ غِذا نَخاردنہ و وِشون ہمراہ غِذا بَخوردنہ بَد دونِسہ۔^{۳۳} و یوسفِ برارونِ از گت تا کِچیکِ وہ پِش ہِنیشِئہ، طَبق وِشون سِن۔ وِشون تَعجبِ ہمراہ ہَمدیہ رہ ہارشینہ۔^{۳۴} چوون وِشون سہمِ یوسفِ سَفرہ جِم دانہ ولی پَنیامین پَنج برابرِ بَقیہ جِم، ویشتر سہم ہِدا بییہ۔ پَس وِشون وہ ہمراہ بَخوردنہ و کِیف ہاکاردنہ۔

۴۴

یوسف شہ برارون امتحان کاندہ

^۱ بعد یوسف شہ سرہ پیشکارِ دَسور ہِدا، باتہ: «این مَرَدِا خِرجین تا اونجہ کہ بَتونن بَورن آذوقہ جِم پر ہاکان و ہر کِدوم پول وِشون خِرجین دلہ بییل۔^۲ بعد مِ جام، ہمون م نَقِرہ ای جام، کِچیکِ تَرین برارِ خِرجین دلہ بییل، وہ گندیم پول ہمراہ۔» پیشکار اونچی کہ یوسف وہ رہ باوتہ بییہ رہ ہاکاردہ۔^۳ صواحی وختی ہوا رووشن بییہ، اُون مَرَدِا رہ وِشون خَرا ہمراہ راہی ہاکاردنہ۔^۴ ولی ہَمتی شَہرِ جِم دُور تَی بینہ کہ یوسف شہ سرہ پیشکارِ باتہ: «پرس و اُون مَرَدِا دِمبال بُور، وختی وِشون بَرسی ای، وِشون باز: چہ خوارِی جواپِ بَدی ہمراہ ہدانی؟^۵ مگہ این ہمون جامی نییہ کہ م آقا اُون ہمراہ نوشنہ و اُون ہمراہ فال گرنہ؟ شِما این کارِ ہمراہ بَدِ کاری ہاکاردینی۔»

^۶ وختی پیشکار وِشون بَرسہ، ہمون گب ہا رہ وِشون بَزو۔^۷ ولی برارون باتنہ: «چہ امہ آقا این جور گانہ؟ خِدا نَکنہ اِماتِ نوکرون این بَدِ کارِ ہاکاردہ بوئیم! اِما حتی پولی کہ شہ

خِرجين دله پي دا هاكارديمي گنغانِ مَلِكِ جِم تِ وِسِه پَس بيارديمي؛ پَس چي طي مَكِنه تِ آقا! سره جِم نَقِرِه يا پِلا بَدِزيم؟^۹ جام هر گس پلي پي دا هاكاردی، وه ره بَكوش و اما بقیه هَم آقا! نوكر بومبی.»^{۱۰} پيشكار باته: «خيله خَب، همونجور كه گانني بَووه، پس جام هر گس پلي دَووه وه م نوكر بونه؛ شِما بقیه پي تَقصیرني.»^{۱۱} پَس هر كِدوم از وشون عَجَلِه هِمراه شه خِرجين بِنه سَر بيشته، و هر كِدوم شه خِرجين واز هاكاردنه.^{۱۲} بعد وه، گتِ پَرار خِرجين جِم شروع به بَكردِسن هاكاردنه تا كِچيكِ پَرار بَرسيه. و جام بنيامين خِرجين دله پي دا هاكاردنه.^{۱۳} بعد وشون نارحتي جِم شه جَمه ره جَرَت هِدانه و هر كِدوم شه خَر بار هاكاردنه و به شَهَر بَرَدِگَرْدِسِنه.

^{۱۴} وختي كه يهودا و وه پَرارون يوسف سره بييمونه، يوسف هَمتي اونجه دَبيه. وشون وه پش بِنه سَر دَكْتِنه.^{۱۵} يوسف وشون باته: «اين چه كاري بييه هاكارديني؟ مگه نَدونديني كه م واري آدم تونده فالگيري هِمراه همه چي ره تَفهمه؟»^{۱۶} يهودا جَواب هِدا: «شه آقا ره چي باريم، و چي جَواب هاديم؟ چه طي شه بي گناهي ره ثابت هاكائيم؟ خِدا تِ نوكرُون تَقصير بَقهمسه. اسا اما شه آقا! نوكرُون بومبی، هم اما هم اوني كه جام وه پش پي دا هاكارديني.»^{۱۷} ولي يوسف باته: خِدا تَكِنه مَن اين جور كاري هاكائيم! فِقَط اوني كه جام، وه پلي پي دا بييه م نوكر بونه. ولي شِما بقیه، به سلامتي شه پيپر پلي بَرَدِگَرْدِين.»

^{۱۸} بعد يهودا وه نَزِيك بُوَرده و باته: «م آقا، خواهش كامبه بييلي تِ نوكرِيه چي تِ ره باره. و م جِم عَصَباني نُوي، چوون تِ خِده فرعون واري هَسِي.»^{۱۹} م آقا، شه نوكرُون جِم بَرسيه: پيپر يا پَرار دارني؟»^{۲۰} و اما شه آقا ره جَواب هِدا: اما پتا پير پيپر دارمي، و پتا جَوون پَرار كه وه پيري دوره وچه نه. اون ريكا! پَرار بَمِرده و وه شه مار تينا ريكا كه بَمونسه و وه پيپر وه ره دوس دارنه.»^{۲۱} بعد شه نوكرُون باوتي: وه ره م پلي بيارين تا شه چش هِمراه وه ره بَوينم.»^{۲۲} و اما شه آقا ره باوتيمي: اون ريكا تَنونده شه پيپر ول هاكانه، چوون آگه شه پيپر ول هاكانه، وه پيپر ميِرنه.»^{۲۳} ولي تِ شه نوكرُون باوتي تا شه كِچيكِ پَرار شه هِمراه نيارين، ديبه م ره نُوينديني.»^{۲۴} پَس تِ نوكر، (يعني) شه پيپر پلي بُورديمي، اون چي آمه آقا اما ره باوته بييه ره وه ره باوتيمي.^{۲۵} بعد آمه پيپر باته: آي هم بَرَدِگَرْدِين و ات كم آذوقه آمه وِسِه بَخرينين.»^{۲۶} ولي اما باوتيمي: نَتومبي بُوريم. فِقَط آگه آمه كِچيكِ پَرار آمه هِمراه بِيَه، شومبي. چوون نَتومبي اون مَردي ره بَوينيم، مگه اون كه آمه كِچيكِ پَرار آمه هِمراه دَووه.»^{۲۷} بعد تِ نوكر، آمه پيپر اما ره باته: دونديني كه م زِنا دِتا ريكا م وِسِه دِنيا بيارده.^{۲۸} پتا آز اونا م وَر جِم بُوَرده و باتمه: حتماً وِحشي. حيوونون وه ره بَخوردنه. و آزون موقه ديبه وه ره نَديمه.^{۲۹} آگه اين پتا ره هَم م جِم بَيرين و بِلایي وه سَر بييه، مَنه پير مَردي ره عَصِه هِمراه گور دله ايپليني.^{۳۰} «... پس آگه آلن تِ نوكر، شه پيپر پلي بَرَدِگَرْدِيم، و اين جَوون آمه هِمراه دَني بوئه، و آگه م پيپر، كه وه جان اين ريكا! جان گش دَوسه،^{۳۱} بَوينه كه ريكا دَنيه، دَرجا ميِرنه. و تِ نوكرُون شه پير مَردي پيپر عَصِه هِمراه گور دله ايپليني.»^{۳۲} تِ نوكر شه پيپر پلي اين جَوون سلامتي ره ضمانت هاكاردمه، باتمه آگه وه ره تِ پلي بَرَنگاردنيمه، وه تَقصير تا

خ يا "هاويه"; هَمينجور دَر بقیه كِتاب.

آخِرِ عَمْرٍ مَ گَرْدَنِ دَوُوهِ!«^{٣٣} پَسِ اَلِنِ خَوَاهِشِ كَامَبِه تِ نُوَكِرِ، مِّنْ، بِه جَاى اَيْنِ جَوُوْنِ بَمُوْنِمِ وَ شِه اَقَا! نُوَكِرِ بُوئِمِ وَ اَوْنِ جَوُوْنِ شِه بَرَارُوْنِ هِمْرَاهِ بَرْدِگَرْدِه. «^{٣٤} چَوُوْنِ چِه طَى تُوْمَبِه شِه پِيِرِ پَلَى بَرْدِگَرْدِمِ اگِه اَيْنِ جَوُوْنِ مِ هِمْرَاهِ دَنِ بُوئِه؟ مِّنْ نَاى بَدِيئِيْنِ بِلَايِيْ كِه مِ پِيِرِ سَرِ خَوَانِه پِيَه رِه نِدَارْمِه.»

يُوسُفُ شِه بَرَارُوْنِ بَاتِه مِّنْ كِيْمِه

^١ وَ يُوسُفُ نَتُوْنَسِه اَوْنَا! پَشِ كِه وَه پَلَى ايسْتِ هَاكَارْدِه بِيْنِه، شِه رِه دَارِه وَ دَادِ هِمْرَاهِ بَاتِه: «همه ره، مِ وَرِ چِم، يِروْنِ هَاكَانِيْنِ!» پَسِ اَوْنِ مَوُوْقَه كِه يُوسُفُ، شِه بَرَارُوْنِ بَاتِه مِّنْ كِيْمِه، هِيچِ كِي دِيِيَه اَوْنَجِه دَنِ بِيِيَه.^٢ وَ جَوْرِي وَه پِلِنْدِ وَنْگِ هِمْرَاهِ پَرْمِه هَاكَارْدِه، كِه مَصْرِيُوْنِي كِه وَه سِرِه دَلِه دِيْنِه هَمِ بَشَلْسِيْنِه وَ اَيْنِ خَوْرِ، فِرْعَوْنِ سِرِه اَدِمُوْنِ گُوْشِ بَرَسِيَه.^٣ يُوسُفُ شِه بَرَارُوْنِ بَاتِه: «مِنِ يُوسُفِ مِه! (آيا) مِ پِيِرِ هَمْتِي زَنْدِيئِه؟» ولى وَه بَرَارُوْنِ نَتُوْنَسِيْنِه وَه رِه جَوَابِ هَادِنِ، چَوُوْنِ يُوسُفُ چِم خَلِه تِيْرَسِي بِيْنِه.

^٤ بَعْدِ يُوسُفِ شِه بَرَارُوْنِ بَاتِه: «مِ نَزِيكِ بِيئِيْنِ.» وَ شَوْنِ هَمِ نَزِيكِ بِيئِيْمُوْنِه. بَعْدِ بَاتِه: «مِيْنِمِ، يُوسُفُ، شَمِه بَرَارِ، هَمُوْنِي كِه وَه رِه مَصْرِيُوْنِ بَرُوْتِي! ^٥ وَ اِسَا پَرِيْشُوْنِ نَبُوْتِيْنِ وَ اَيْنِ وَسِه كِه مِ رِه بِه اَيْنَجِه بَرُوْتِي، شِه چِم عَصْبَانِي نَبُوْتِيْنِ، چَوُوْنِ خِدَا مِ رِه بَشْتَرِ بَرَسَانِيَه تَا مَرْدِمِ جَانِ حَفْظِ هَاكَانِه. ^٦ چَوُوْنِ كِه هَمِيْنِ اَلِنِ هَمِ دِ سَالِ كِه قَحْطِي اَيْنِ مَلِكِ بِيئِيْتِه تَا پَنَجِ سَالِ دِيِيَه هَمِ نَا دَكَاشْتِي دَرِ كَارِ، نَا دِرُوِي. ^٧ ولى خِدَا مِ رِه بَشْتَرِ اَزِ شِمَا بَفَرَسِيَه تَا شَمِه وَسِه زَمِيْنِ دَلِه نَسَلِي بِه جَا بِيِيَلِه وَ شِمَا رِه سَالِ هَا! سَالِ زَنْدِه دَارِه. ^٨ پَسِ اَيْنِ شِمَا نَبِيئِي كِه مِ رِه اَيْنِ جِه بَفَرَسِيئِي بَلَكِه خِدَا بِيِيَه. وَه مِ رِه فِرْعَوْنِ پِيِرِ وَ وَه سِرِه تَمُوْمِ اَدِمُوْنِ اَقَا وَ تَمُوْمِ مَصْرِ مَلِكِ حَاكِمِ هَاكَارْدِه. ^٩ اِسَا عَجَلِه هَاكَانِيْنِ وَ مِ پِيِرِ پَلَى بُورِيْنِ، وَه رِه بَارِيْنِ: تِ رِيكَا يُوسُفُ اَيْنِ جَوْرِ گَانِه: خِدَا مِ رِه تَمُوْمِ مَصْرِ حَاكِمِ هَاكَارْدِه. مَعْظَلِ نِكِنِ وَ مِ پَلَى بَرُو. ^{١٠} تِ، وَ تَمُوْمِ تِ وَ چَوُوْنِ وَ نُوِه هَا، وَ تَمُوْمِ تِ گَلِه وَ تِ رَمِه وَ هَرِچِي كِه دَارِنِي، جُوْشِنِ مَنطَقَه دَلِه بَمُوْنِ تَا مِ نَزِيكِي دَوُوِي. ^{١١} اَوْنَجِه تِ وَسِه تَهِيَه وَيْمَبِه، چَوُوْنِ هَمْتِي پَنَجِ سَالِ دِيِيَه قَحْطِي چِم بَمُوْنَسِه. نَكِنِه تِ وَ تِ سِرِه اَدِمُوْنِ وَ تَمُوْمِ تِ گَسِ وَ كَارِ، فَقِيْرِ بُوُوِيْنِ.» ^{١٢} اَلِنِ شِمَا شِه چَشِ هِمْرَاهِ وَيْنِدِنِي وَ مِ بَرَارِ بَنِيَامِيْنِ هَمِ وَيْنِدِه كِه رَاْسِ رَاْسِي اَيْنِ مِيْمِه كِه شَمِه هِمْرَاهِ گَبِ رَمَبِه. ^{١٣} پَسِ مِ پِيِرِ، تَمُوْمِ جَرْمَتِي كِه مَصْرِ. دَلِه دَارْمِه وَ هَرِ اَوْنِ چِي چِم كِه بَدِيئِي، خَوْرِ هَادِيْنِ. وَ هَرِچِي زُوْدْتِرِمِ پِيِرِ اَيْنَجِه بِيَارِيْنِ.» ^{١٤} بَعْدِ يُوسُفِ شِه بَرَارِ بَنِيَامِيْنِ كَشِه بِيئِيْتِه وَ هَمْدِيِيَه هِمْرَاهِ پَرْمِه هَاكَارْدِه. ^{١٥} وَ يُوسُفُ تَمُوْمِ شِه بَرَارُوْنِ خَاْشِ هِدَا وَ پَرْمِه هَاكَارْدِه. بَعْدِ وَه بَرَارُوْنِ وَه هِمْرَاهِ گَبِ بَزُوْنِه.

^{١٦} وَ خَتِي فِرْعَوْنِ كَاخِ، خَوْرِ بَرَسِيَه كِه يُوسُفُ بَرَارُوْنِ بِيئِيْمُوْنِه، فِرْعَوْنِ وَ تَمُوْمِ وَه دَرَبَارِيُوْنِ هَمِه خِشَالِ بِيئِه. ^{١٧} فِرْعَوْنِ يُوسُفِ بَاتِه: «شِه بَرَارُوْنِ بَارِ اَيْنِ جَوْرِ هَاكَانِيْنِ: شِه حِيُوُوْنُوْنِ بَارِ هَاكَانِيْنِ وَ كَنْعَانِ مَلِكِ دَلِه بَرْدِگَرْدِيْنِ، ^{١٨} وَ پِيِرِ وَ شِه سِرِه اَدِمُوْنِ بِيْرِيْنِ، مِ پَلَى بِيئِيْنِ. مَصْرِ-خَوَارْتِرِيْنِ زَمِيْنِ شِمَا رِه دِمَبِه تَا اَوْنِ فِرَاوُوْنِي چِم بَخُوْرِيْنِ.» ^{١٩} وَ تِ يُوسُفُ مَأْمُوْرِي كِه وَ شَوْنِ

باری؛ این جور هاکانین: شمه زن ها و کچیک و چون و سه مصر. جم ارا به بیرین و شه پییر بیرین و پئین. ۲۰ شه اسباب و اثاثیه دربند نبوئین، چون تموم مصر خوارترین ملک، شمه و سه هسه.»

۲۱ پس یعقوب ریکائون این جور هاگردنه: طبق فرعون دسور، یوسف، وشون ارا به و راه خرد خراک هدا. ۲۲ هر کدوم آز وشون یه دس نو جمه هدا ولی پنیامین سیصد مثقال^۷ نقره و پنج دس جمه هدا. ۲۳ و شه پییر و سه هم اینا ره بفرسیه: ده تا خر، که مصر خوارترین کالا وه سر دیبه و ده تا ماده خر که وه سر گندیم و نون و شه پییر راه خرد خراک بیبه، دیبه. ۲۴ بعد یوسف شه برارون راهی هاکارده و وشون بُوردنه موقه، وشون باته: «راه دله همدیبه همراه دعوا نکین!»

۲۵ پس وشون مصر جم بیرون بییمونه، شه پییر، یعقوب پلی کنعان ملک بُوردنه. ۲۶ و شه پییر باتنه: «یوسف همتی زندئه! وه تموم مصر حاکم.» بعد یعقوب دل صَف هاکارده، چون وشون گب باور نکارده. ۲۷ ولی وختی تموم گبایی که یوسف وشون باوته بیبه ره پییر و سه باتنه، و ارا به هابی که یوسف، وه بیاردنه و سه بفرسیه بیبه ره بدئه، وشون پییر یعقوب، آی دواره جان بیته. ۲۸ و یعقوب باته: «این م و سه و سه! م ریکا یوسف همتی زندئه. شومبه و پیش از بمردن وه ره ویمبه.»

۴۶

یعقوب سفر به مصر

۱ پس یعقوب هرچی داشته همراه کوچ هاکارده، به بئرشبع برسیه و شه پییر اسحاق خدای و سه قروونی ها هدا. ۲ و خدا شو رویها! دله، یعقوب ظاهر بیبه و باته: «یعقوب! یعقوب!» جواب هدا: «بفرمی در خدمت درمبه!» ۳ خدا باته: «منم خدا، ت پییر خدا. مصر بُوردنه جم نترس، چون اونجه ت ره گت قوم کامبه. ۴ من شه ت همراه مصر امبه و حیقتن من شه آی دواره ت ره یارمه. و یوسف ت بمردن موقه ت چش وندئه.»

۵ بعد یعقوب بئرشبع جم راهی بیبه، و یعقوب ریکائون شه پییر و شه و چون و زن ها ره، ارا به ها! همراه که فرعون وشون بیاردنه و سه بفرسیه بیبه، بُوردنه. ۶ و گله و تموم اموالی ره که کنعان ملک دله، جم هاکارده بین ره شه همرا بیته، و یعقوب و تموم وه نسل، مصر بُوردنه. ۷ یعقوب شه ریکائون و شه کیجائون و شه ریکا نوه ها ره شه همراه بُورده، وه تموم شه نسل شه همراه، مصر بُورده.

^۱ این یعقوب ریکائون اسم، یعقوب و وه نسل که به مصر بُوردنه:

رئوبین یعقوب گت ریکا.

^۹ رئوبین ریکائون: خنوک و قلو و حصرون و گزی.

۱۰ شمعون ریکائون: یموئیل و یامین و اوهد و یاکین و صوخر و شائل که پتا گنعانی زنا ریکا بییه.

۱۱ لای ریکائون: چرشون و قُها و مَراری.

۱۲ یهودا ریکائون: عیر و اونان و شیله و فارص و زارح. ولی عیر و اونان گنعان ملک دله بمرده بییه؛ و فارص ریکائون، حصرون و حامول بییه.

۱۳ یساکار ریکائون: تولع و فوه و یاشوب در آقدی نخسه آتی هسه و شمرون.

۱۴ زیولون ریکائون: سرد و ایلون و یاجلیل.

۱۵ اینا لیه ریکائون بییه که شه کیجا همراه دینه، فدان آرام دله یعقوب و سه دنیا بیارده. این یعقوب ریکائون و کیجاون بییه که سر جم سی و سه نفر بییه.

۱۶ جاد ریکائون: صیفون و حچی و شونی و اصبون و عیری و آرودی و آرئیلی.

۱۷ آشیر ریکائون: یمته و یشوه و یشوی و بریعه و وشون خواجر سازه (سراخ) و بریعه ریکائون، حابر و ملکئیل.

۱۸ اینا زلفه ریکائون بییه، کلفتی که لابان شه کیجا لیه ره هدا بییه. وه این شونزده تا وچه ره یعقوب و سه بیارده.

۱۹ یعقوب زنا راحیل ریکائون: یوسف و بنیامین. ۲۰ یوسف و سه مصر ملک دله، منسی و افرایم دنیا بییمونه که آسنت، فوطی فارح کیجا، شهر اون کاهن، وه سه دنیا بیارده.

۲۱ بنیامین ریکائون: بلع و باکر و آشیل و جیرا و نعمان و ایحی و زش و مقیم و حقیم و آرد.

۲۲ اینا راحیل ریکائون بییه که یعقوب و سه دنیا بییمونه، سر جم چهارده نفر بونینه.

۲۳ دان ریکا: حوشیم.

۲۴ نفتالی ریکائون: یحصئیل و جونی و یصر و شلیم.

۲۵ اینا بلهه ریکائون بییه، کلفتی که لابان شه کیجا راحیل هدا بییه، و اینا ره وه یعقوب و سه دنیا بیارده که سر جم هفت نفر بونینه.

۲۶ تموم اونایی که یعقوب همراه مصر بوردنه، اونایی که وه نسل جم بییه، به جز وه آروسون، شصت و شیش نفر بییه. ۲۷ یوسف و سه هم دتا ریکا مصر دله دنیا بییمو. پس یعقوب نسل که مصر بوردنه، سر جم هفتاد نفر بییه.

۲۸ یعقوب، یهودا ره شه جم پشتر، یوسف پلی بفرسیه تا جوشن راه وشون نشون هاده. و جوشن ملک برسینه. ۲۹ بعد یوسف شه آرابه ره حاضر هاکارده تا جوشن، شه پییر یعقوب پشواز بوره. یوسف وختی شه پییر بدینه وه ره گشه بدینه و وه گشه دله خله برمه هاکارده.

۳۰ یعقوب یوسف باته: «اسا دییه حاضریمه بمیرم، چون م چش ت ره بدینه و دومبه همتی زنده ای.» ۳۱ اون وخت یوسف شه برارون و شه پییر سره آدمون باته: «اسا شومبه تا فرعون خور هادیم، بارم م برارون و م پییر سره آدمون، که گنعان ملک دله دینه م پلی بییمونه. ۳۲ وشون گالش و چپوننه و گله ها و رمه ها و هر چی که دارننه ره شه همرا بیاردنه.»

۳۳ وختی که فرعون شما ره بخونیدسه و پرسیه: شمه کار چیه؟ ۳۴ بارین ایا ت نوکرون از

جوونی تا آلن چپونی هاكاردیمی، هم اما و هم آمه آجداد، «تا جوشن ملكِ دله بَمونین،
چوون مصریون گالشون چم بیزار بینه.»

۴۷

۱ پَس یوسف فرعون دیدار بُورده و وه ره باته: «م پیپر و برارون شه گله و رَمه هَمراه و
هَرچی دارینه گنعان ملكِ چم بییمونه و آلن جوشن منطقه دله دَرنه.» ۲ وه شه برارون میون
چم پنچ نَفَر بییته و وشون فرعون پَلی بُورده. ۳ فرعون وه برارون چم پَرسیه: «شمه كار
چیة؟» وشون فرعون جواب هِدانه: «ت نوكرون گالِشنه، همون جور كه آمه آجداد هم
بینه.» ۴ و هَمین جور هم فرعون باوتنه: «اما بییمومی این ملكِ دله دوویم، چوون ت
نوكرون گله ها! وسه واشگاه دَنيه، چوون كنعان ملكِ دله بَدجور قَحطی بییمو. اسا خواهش
كامبی بییلی ت نوكرون جوشن منطقه دله بَمونین.» ۵ فرعون یوسف باته: «اسا كه ت پیپر و
برارون، ت پَلی بییمونه، ۶ مصر ملك، ت اختیار دَره؛ شه پیپر و پزارون خوارترین جا! این
ملك مستقر هاكان. بییل جوشن دله بَمونین. و آگه وشون دله آدمون قابلی اِشناسنی، وشون
م گله ها! سر هم بییل.»

۷ اون وخت یوسف شه پیپر یعقوب فرعون پَلی بیارده. و یعقوب فرعون برگت هدا.
۸ فرعون وی چم پَرسیه: «چن سال ت عمر چم بگذشته؟» ۹ و یعقوب فرعون باته: «من
صد و سی سال دارمه. م سالها! عمر کم بییه و سختی هَمراه بگذشته، و شه آجداد اِندا عُمَر
نكاردمه.» ۱۰ بعد یعقوب فرعون برگت هدا و وه ور چم بیرون بُورده. ۱۱ بعد یوسف اون
جوری كه فرعون دَسور هدا بییه، شه پیپر و برارون جا هدا و مصر خوارترین ملك، كه
رَمسیس منطقه دله بییه ره وشون هدا. ۱۲ و شه پیپر و برارون و تَموم شه پیپر سره آدمون
وسه، طَبق وشون نون خار، خِراك فِراهم هاكارده.

یوسف و قحطی

۱۳ تَموم اون منطقه دله خِراك دَنی بییه، چوون كه قَحطی خَله بَدجور بییه، اون جور كه
مصر و گنعان ملك هر دتا خِشك سالی خاطر ای از بین بورده بینه. ۱۴ یوسف تَموم پول هاپی
ره كه مصر و گنعان دله به دَس ایتمو، جای غله ای كه مَرِدِم بَخری بینه چم هاكارده و اون
فرعون قصر بیارده. ۱۵ وختی مصر و گنعان ملك پول تَموم بییه، تَموم مَرِدِم مصر یوسف پَلی
بییمونه و باتنه: «اما ره خِراك هاده. چه ت چش ور تَمیریم؛ چونكه آمه پول تَموم بییه.»
۱۶ یوسف باته: «پَس شه دام ها ره بیارین. آلن كه شِمه پول تَموم بییه، من جا! شِمه دام ها
شما ره خِراك دِمبه.» ۱۷ پَس وشون شه دام ها ره یوسف پَلی بیاردنه و وه وشون آسبا و
گُسفنا و بز ها و گوها و خَرها را جا، وشون خِراك هدا. و اون سال وشون دامها جا، وشون
وسه خِراك فِراهم هاكارده. ۱۸ وختی اون سال بگذشته، سال دییه وه پَلی بییمونه و باتنه: «
از آمه سرور پنهنون نییه كه آمه پول تَموم بییه و آمه چاراپاها آمه سرور وسه بییه، و به جز
آمه تن ها و زمین ها دییه هیچی نِداری شه سرور پش كش هاكانیم.» ۱۹ چه ت چش ور از بین

بوریم، هم اِما و هم اَمه زِمین؟ پَس اِما و اَمه زِمین خِراکِ جا بَخَرین، و فرعون صاحب اِما و اَمه زِمین بونه. اِما ره تیم هاده تا زنده بَمونیم و نَمیریم و تا زِمین هم بایر نَمونه.»^{۲۰}

پَس یوسِف تِموم مصر زِمینا ره فرعون وِسِه بَخَریبه، چوونکه تِموم مصریا شه مزرعه‌ها ره بَرَوَنته، چوونکه قَحطی وِشون وِسِه تحمل‌ناپذیر بَبیبه بیبه. و زِمین فرعون وِسِه بَبیبه.^{۲۱} و یوسِف مَرِدِم از این سر مصر. تا اون سَر شَهرا جابجا هاکارده.^{۲۲} ^۲ تینا کاهِنّا! زِمین نَخریه، چوونکه وِشون سهمیه ثابتی فرعون جِم گِئنه و از سهمیه‌ای که فرعون وِشون دانه، خَارِدنه. این وِسِه شه زِمین نَرَوَته.^{۲۳} یوسِف مَرِدِم باته: «اَلین این روز دله شِما و شِمه زِمینا ره فرعون وِسِه بَخَریمه. اَلین شِمه وِسِه تیم دَره تا زِمین دَکارین.^{۲۴} وختی مَحصول بَرسه، یک‌پنجِم اون فرعون هادین. چهار پنجم دَبیبه اون دارین تا شِمه مزرعه وِسِه تیم و شه و اهل سِرِه و شِمه وچون وِسِه خِراک بوئه.»^{۲۵} مَرِدِم باتنه: «تِ اَمه زندگی ره نِجات هِدایی و اِما ره لطف هاکاردی. اِما فرعون نوگر بومی.»^{۲۶} پَس یوسِف این قانون مصر. ملک وِسِه تعیین هاکارده، که تا به امروز هَم باقی هسه، و اون اینکه یک‌پنجِم مَحصول فرعون وِسِه هسه. تینا کاهِنّا! زِمین بیبه که فرعون وِسِه نَبیبه.

^{۲۷} پَس اسرائیل مصر مِلکِ دله و جوشن نِواحي دله مِسْتَقَر بَبینه. و ملک، اون دله به دَس بیاردنه و خَله بارور و زیاد بَبینه.^{۲۸} یعقوب هیفده سال مصر. دله زندگی هاکارده و وه صد و چهل و هفت عمر هاکارده.

^{۲۹} وختی مووقه بَمَرِدِن اسرائیل نَزیک بَبیبه، شه ریکا یوسِف فِرا بَخوندسه و وه ره باته: «اَگه به مین لطف دارنی، شه دَس مِ رون بِن بییل و قول هاده که مِ هِمراه به مَهروونی و امانت رفتار هاکانی. مِ ره مصر. دله دفن نِکِن،^{۳۰} بَلگی بییل شه پیرون هِمراه بَخواسِم. مِ ره مصر. جِم بیرون بَور و وِشون مَقْبَرَه دله دفن هاکان.» یوسِف باته: «هر اونچی باقی اِنجام دِمبه.»^{۳۱} یعقوب باته: «مِ وِسِه قَسِم بَخور.» اون وخت یوسِف وه وِسِه قَسِم یاد بَخورده، و اسرائیل شه جا سَر سِجِدِه هاکارده.^a

۴۸

مَنسی و اِفرایم

^۱ بعد از این امور، یوسِف خَوَر هِدانه، باتنه: «تِ پیپر مریضه.» پَس وه شه دِتا ریکا مَنسی و اِفرایم شه هِمراه بَبیته و بَوَرده.^۲ و یعقوب خَوَر هِدانه، باتنه: «اَلن تِ ریکا یوسِف تِ پلی بییمو.» پَس اسرائیل شه قَوَت جِم هاکارده و جا سر هنیشته.^۳ یعقوب یوسِف باته: «خِدا! قادرِ مطلق، در لوز کنعانِ ملکِ دله بر من ظاهر بَبیبه و مِ ره بَرگت هِدا^۴ و مِ ره باته اِسا مین

^۲ دَر کتابهای پنجگانه سامری و ترجمه هفتادگان: «به بندگی بَبیته.»

^a دَر ترجمه هفتادگان: «اسرائیل دَر وختی که بر سر چودسی ش تکیه بَزِه وه، سِجِدِه هاکارده.»

تِ رِه بَارور و زِیاد کَامبِه و اتِ نَسْلِ جِمِ قُومِ هَا لِ زِیادِی بِه وِجُود یارمِه و اِین مِلْکِ بَعْدِ اِز تِ، تِ نَسْلِ دِمبِه تا وِشونِ دَائِمِی مِلْکِ بوئِه. «^۵ و اَلن تِ دِتا رِیکَا کِه مِصِرِ مِلْکِ دلِه تِ وِسِه بِه دِنِیا بَیْتِمُونَه، پِش اَزون کِه تِ پِلی اَوْنجِه بَیْیِم، مِ وِسِه هَسِنَه؛ اَرِه، اِفرایِم و مَنَسِی. مِ وِسِه هَسِنَه، هَمون طِی کِه رِثوِیین و شَمْعون مِ وِسِه هَسِنَه. «^۶ ولی وِچونِی کِه بَعْدِ اِز وِشونِ بَیاری، تِ وِسِه هَسِنَه، و شِه بَرارونِ واری اِرتِ وَرِنَه^۷ ولی دَرِ خِصُوصِ مِین اُونِ مَوقِعِه اِی کِه قَدَانِ جِمِ بَیْتِمومِه، راحیلِ گَنعَانِ مِلْکِ دلِه رَاهِ سَرِ بَیْمِرْدِه، دَرِ حَالِی کِه هَمْتِی مَسَافِتی تا اِفراتِه باقی بَمُونَسِه بَییه. و مَن وِه رِه اَوْنجِه اِفراتِه رَاهِ سَرِ (کِه هَمونِ بَیْتِ لِجِمِ بوئِه) دَفنِ هَا کاردِمِه.»

^۸ وختِی اسرَائیلِ یوسِفِ رِیکائونِ بَدِیئَه، پَرسِیَه: «اِینَا کِیْنَه؟» ^۹ یوسِفِ شِه پِیِرِ باتِه: «اِینَا مِ رِیکائونَه کِه خِدا اِیْنجِه مِ رِه بَیْخِشِیَه.» اُونِ وِختِ اسرَائیلِ باتِه: «وِشونِ مِ پِلی بَیَارِ تا وِشونِ بَرِگَتِ هَادِم.» ^{۱۰} اسرَائیلِ چَشِ پِری جِمِ کَمِ سَوِ بَیْیِه بَییه و نَتُونَسِه بَوِیْنِه. پَسِ یوسِفِ شِه رِیکائونِ نَزِیکِ بَورْدِه و وِه پِیِرِ وِشونِ خَاشِ هِدا و کِشِه بَیْتِه. ^{۱۱} اسرَائیلِ یوسِفِ باتِه: «هَیجِ وِختِ فِکِ نَکاردِمِه تِ رِه بَوِیْنِمِ و اَلنِ خِدا حَتّی تِ وِچونِ هَمِ مِ رِه نِشونِ هِدا.» ^{۱۲} اُونِ وِختِ یوسِفِ وِشونِ اِز وِه زَنوِ سَرِ بَیْتِه و وِه پِلی تَعظِیْمِ هَا کاردِه و شِه دِیْمِ زَمِیْنِ سَرِ بَیْیِشْتِه. ^{۱۳} و یوسِفِ هَرِ دِتا اونا رِه بَیْتِه، اِفرایِمِ شِه رَاسِ دَسِ دلِه، اسرَائیلِ چَپِ دَسِ رُوبِ رُو، و مَنَسِی. شِه چَپِ دَسِ دلِه، اسرَائیلِ رَاسِ دَسِ رُوبِ رُو، و وِشونِ شِه پِیِرِ نَزِیکِ بَورْدِه. ^{۱۴} ولی اسرَائیلِ شِه دَسِ ضَرِیدِری دِرَازِ هَا کاردِه، شِه رَاسِ دَسِ اِفرایِمِ سَرِ بَیْیِشْتِه، با اُونِ کِه وِه کِچِیکَتَرِ بَییه، و شِه چَپِ دَسِ مَنَسِی سَرِ بَیْیِشْتِه، با اُونِ کِه مَنَسِی گِتِ رِیکَا بَییه. ^{۱۵} اُونِ وِختِ یوسِفِ بَرِگَتِ هِدا و باتِه: «خِدا پِیِی رُو اِبراهِیْمِ و اسْحاقِ وِه حُضُورِ قَدِیْمِ زونَه (زَنْدِگیِ کاردِنَه)، خِدا پِیِی کِه مِ تِموْمِ زَنْدِگیِ دلِه تا بِه اَمْرُوزِ مِ گَالِشِ بَییه، ^{۱۶} و فِرِشْتِه اِی کِه مِ رِه هَرِ بَدِی جِمِ اَزادِ هَا کاردِه، اِینِ رِیکائونِ بَرِگَتِ هَادِه. مِ اِسمِ و مِ پِیِرُونِ اِسمِ اِبراهِیْمِ و اسْحاقِ وِشونِ دلِه اِدامِه پِیِی دَا هَا کانه (زَنْدِه دَارِنِ)، و زَمِیْنِ مِیونِ خَلِه بَارورِ و زِیادِ بَوُون.»

^{۱۷} یوسِفِ وختِی بَدِیئَه وِه پِیِرِ شِه رَاسِ دَسِ اِفرایِمِ سَرِ بَیْیِشْتِه، نَارِخَتِ بَییه، پَسِ شِه پِیِرِ دَسِ بَیْتِه تا اُونِ اِفرایِمِ سَرِ جِمِ بَیْرِه و مَنَسِی. سَرِ بَیْیِلِه. ^{۱۸} و یوسِفِ شِه پِیِرِ باتِه: «اِی پِیِرِ، اِینِ طِی نَا، چَوونکِه گِتِ رِیکَا اِینِ هَسِه. شِه رَاسِ دَسِ و سَرِ بَیْیِل.» ^{۱۹} ولی وِه پِیِرِ قَبولِ نَکاردِه و باتِه: «دومبِه مِ رِیکَا، دومبِه! وِه هَمِ قُومِی بُونِه و وِه هَمِ گِتِ بُونِه. با اِینِ حَالِ، کِچِیکِ بَرارِ وِه جِمِ گِتِ تِرِ بوئِه و وِه نَسْلِ قُومَا! زِیادِی بُونَه.» ^{۲۰} پَسِ وِه هَرِ دِتا رِه اُونِ رُوزِ دلِه بَرِگَتِ هِدا و باتِه:

«بِه تِ اِسمِ، اسرَائیلِ بَرِگَتِ خِواسِه، گَانَه:

”خِدا تِ رِه اِفرایِمِ و مَنَسِی واری بَگَرْدَانِه.“

اِینِ جُورِی، اِفرایِمِ بَرِ مَنَسِی. بَرْتِریِ بَیْخِشِیَه. ^{۲۱} اُونِ وِختِ اسرَائیلِ یوسِفِ باتِه: «اِسا مِینِ بِه زُودِی مِیِیرِمِه، ولی خِدا شِمِه هِمرا دَرِه و شِمَا رِه شِمِه پِیِرُونِ مِلْکِ اِی دِوَارِه خِوانِه بَرْدِگَرْدَانِه. ^{۲۲} و مِینِ تِ رِه، تِ بَرارونِ جِمِ نَصِیْبِی وِیْشْتَرِ بَخِشِمبِه، زَمِیْنِی رِه کِه شِه شَمْشِیرِ و گَمونِ هِمراهِ اَمُورِیا! دَسِ جِمِ بَیْیِئِمِه (تِ رِه کِه شِه بَرارونِ جِمِ بَرْتِریِ دَارِنِی بَخِشِمبِه).»

يعقوب شه ريكاونِ برکت دِنه

^۱ اَوْنِ وَخْتِ يَعْقُوبِ شَه رِيكَائُونِ فِرَا بَخُونِدِسَه وَ بَاتَه: «جَم بَووين تا شِمَا رَه بَارِمِ آيندَه دلَه چي شِمَه سِرَانَه.

^۲ «اِي يَعْقُوبِ رِيكَائُونِ، جَم بَووين وَ بِشُونِين! بَه شَه پيِرِ اسرَائِيلِ گُوشِ هَادِينِ.

^۳ «اِي رِئُوبِينِ، تِ مِ گِتِ رِيكَايِ!

مِ تُوونِ وَ مِ نُوْبِرِ قَوْتِ!

شِرَافَتِ دلَه وَ قَوْتِ دلَه هَمَه جِمِ بَرْتَرِي!

^۴ اَوِه وَاَرِي دَرِ تَغْيِيرِ، دِيِيَه بَرْتَرِي نِدَارِنِي،

چُونِ كَه شَه پيِرِ جَا! سَرِ بِيِيْمُوئِي،

آرِه، مِ تَخْتِخَوَابِ دلَه بِيِيْمُوئِي وَ اَوْنِ بِي حِرْمَتِ هَاكَارْدِي.

^۵ «شِمَعُونِ وَ لَوِي پَرَارَنَه،

وَشُونِ شَمَشِيرَا اِبْزَارِ خَشُونَتِ.

^۶ اِي مِ جَانِ، وِشُونِ پَلِيدِ نَقْشَه دلَه شَرِيكَ نُوَاشِ،

وَ اِي مِ هَيْبَتِ، وِشُونِ جِمِ دلَه نَشُو،

چُوونَكَه شَه خَشَمِ دلَه مَرْدِمِ بَكُوشَتِنَه،

وَ شَه سَرَسَرِي دلَه گُوهَا! لِينِگِ رِگِ بَزُونَه.

^۷ مَلْعُونِ بُوئَه وِشُونِ خَشَمِ كَه بِي اِمَانِ،

وَ وِشُونِ غَضَبِ، كَه بِي رَحْمِ!

وِشُونِ يَعْقُوبِ دلَه مَتَفَرَقِ كَامَبَه،

وَ اسرَائِيلِ دلَه تَارِ وَ مَارِ كَامَبَه.

^۸ «اِي يَهُودَا تِ پَرَارُونِ تِ رَه سَتَايشِ كَانِدِنَه؛

تِ دَسِ تِ دِشَمِنَا! پَسِ گَرْدِنِ دَرَه،

وَ تِ پيِرِ رِيكَائُونِ پَلِي تَنْظِيمِ كَانِدِنَه.

^۹ تِ شِيَرِ وَ چَه اِي، اِي يَهُودَا؛

مِ رِيكََا، تِ شَكَارِ جِمِ بِيِيْمُوئِي.

وَه نَرِ شِيَرِي وَاَرِي زَنُو دِلَا كَانَدَه وَ آرُوومِ گِرَنَه،

وَ مَادَه شِيَرِي وَاَرِي،

كِيَه كَه وَه رَه پِلِنْدِ هَاكَانَه؟

^{۱۰} عَصَا يَهُودَا جِمِ دُورِ نُوونَه،

وَ نَا چُوگانِ حِكْمِ رُونِي، وَه لِينِگِ مِيُونِ جِمِ،

تا وه بٖتِه كه وه وسه هسه،^b
و قومها وه چم اطاعت كاندينه.
۱۱ شه خر ره به انگور دار وندينه،
و شه گزه ره به خوارترين انگور دار.
شه چمه ره شراب دله شورنه،
و شه قوا ره انگور خون دله.
۱۲ وه چش شراب چم براق تر،
و وي دندونا شير چم اسبه تر.^c

۱۳ «زبولون دريا کنار مستقر بونه،
و بندري گشتيها! وسه بونه؛
وه مرزا به صيدون رسنه.

۱۴ «يساکار خري پر زور
که خورجين^d بن بخواته.
۱۵ وختي بدينه که جايي که بخواته خوار
و زمين، دلپسند،
شه پشت بار وسه دلا هاکارده
و به اجباري کار تن هدا.

۱۶ «دان^e شه قبيله ره داوري کانده،
پتا از اسرائيل قبائل واري.
۱۷ دان مری هسه راه سر،
و افعي راه پلي،
که اسب لينگ کاب نيش زنده
تا وه سوار وه پشت چم دکفه.

^bمعنی اصل عبری تمومن روشن نیه. آقادی ترجمه‌های ممکن دیتیر عبارتند از: «تا شیلوه بیه» و یا «تا وی به شیلوه بیه».
^cیا: «وی چش از شراب سیرخ خوانینه بوون و وی دین از شیر اسبی خوانینه بوون».
^dیا «آغل».
^eنام «دان» هم‌ریشه با واژه عبری «داور» هسه.

۱۸ «ای خِداوند، تِ نِجاتِ چَش پِرا هَسِمه.

۱۹ «غارتِ گِرونِ جادِ غارتِ کاندِنه،
ولی وه وِشونِ دِمبالِ سرتاختِ کاندِه.

۲۰ «أشیرِ نونِ چِربِ بونه،
وی خِراکِ لذیذِ شاهانهِ دِنه.

۲۱ «نَفتالیِ آهوپیِ ولِ بَییهِ هَسه،
وه قَشَنگِ گَبِ زَنده.^g

۲۲ «یوسفِ انگورِ داریِ بارورِ هَسه،
انگورِ دارِ بارورِ چِشمهِ پلی
که وه چلهِ ها دیوارِ چِمِ لو شوننه (کَشِننه).

۲۳ تیراندازا به تلی بر وه هجومِ بیاردِنه،
و بر وه دِشِمِنیِ رو تیرِ دِمِ هِدانه.

۲۴ ولی وه گمونِ پایدارِ بَمونِسه
و وه بالِ چابکِ بَییه،

به دَسِ یعقوبِ قادر،

و به نومِ گالِشِ و اسرائیلِ صخره؛

۲۵ تَوَسِطِه تِ پِییرِ خِدا که تِ ره گُمکِ دِنه،
و تَوَسِطِه اونِ قادرِ مطلق^h که تِ ره بَرگتِ دِنه،

به بَرگتِ ها! آسمونِ اعلیِ چِم،

و بَرگتِ ها! ژرفا که زمینِ بِنِ دَره،

و بَرگتِ ها! سینهِ ها و رَجَم.

۲۶ بَرگتِ هایِ تِ پِییرِ خَله گتِ تِرِ هَسه از

بَرگتِ ها! مِ اجداد،

تا به اِندا! محصولاتِ تپهِ ها! قَدیم.^a

همانا تِمومِ اینا یوسفِ سَرِ بوئه،

بر فرقِ وه که شه برارونِ میونِ اِنْتِخابِ بَییه.^a

^f «جاد» ممکن هَسِه به معنی «حمله و دَسِه حمله کنندگان» ووئِه.

^g یا: «وَرکاهایِ قَشَنگِ می زاید».

^h دَرِ عبری: «شَدای».

امتنِ عبری آیه تِمومِنِ روشنِ نیه.

۲۷ «بِنیامین وِرگی هَسه دَرِنده؛
صواحی دَم شکار ره بَلع دَنه
و نِماشون غنیمت رَسد کاندِه.»

۲۸ وِشون تِموم دِوازه قَبیلَه اِسرائیلِنه، و اینا گَب هایِ بییه که وِشون پِیِر وِشونِ باته، اون
وَخت که وِشون بَرکت هِدا، و به هَر کِدوم، بَرکتی شاپِسه وه بَبخشیه.

یعقوب بَمردن

۲۹ اون وَخت یعقوب وِشون وصیت هاکارده، باته: «من به شه قوم ملحق بومبه. م ره م
پِیرون هِمراه غاری دله که عِفرون حیثی زَمین دله دَره دَفن هاکانین،^{۳۰} هَمون غاری که
مَکفیلَه زَمین دله، نَزیک مَمری کَنعانِ مَلِک دله دَره و ابراهیم اون هِمرا با وه زَمین عِفرون
حیثی جَم بَخریه تا مَلِکی دَفن بوئنِ وِسه داره.^{۳۱} اونچه ابراهیم و وه زَنا سارا، اسحاق و وه
زَنا رِیکا دَفن بَیننه، و من لِیه ره اونجه دَفن هاکاردمه.^{۳۲} زَمین و غاری که اون دله دَره حیثی ها
جَم بَخری بییه بییه.»^{۳۳} بعد اِزون که یعقوب وصیت شه ریکاوَن هِمرا به اِتموم بَرسانیه،
شه لینگا ره به جا دله بَکشیه، اَخَرین نَفَس بَکشیه و به شه قوم ملحق بییه.

۵۰.

۱ اون وَخت یوسف شه پِیِر سَر دَکته، برمه هاکارده و وه ره خاش هِدا.^۲ بعد به حَکیمایی
که وه خَدیمت دَیننه، باته تا وه پِیِر اِسرائیل مومیایی هاکانین. پَس حَکیمایا وه ره مومیایی
هاکارَدنه،^۳ و این کار چهل روز تِموم طول بَکشیه، چونکه این مدت مومیایی هاکارَدنه وِسه
لازم بییه. و مصریا هِفَتاد روز وه وِسه عَزاداری هاکارَدنه.

۴ وختی روزای عَزاداری وه وِسه به اِتموم بَرسیه، یوسف فرعون اهلِ سِره ره خُطاب
هاکارده، باته: «اگه بَر من لطف دارنخی، فرعون گوش دله گَب بَرَنین، بارین: ^۵ م پِیِر م ره
قَسیم هِدا، باته: ”من به زودی میپر مه. م ره قبری دله که شه وِسه کَنعانِ مَلِک دله بَکندیمه،
دَفن هاکان.“ پَس اِسا اِجازه هاده بوِرَم و شه پِیِر دَفن هاکانِم و بَر دَگَر دَم.»^۶ فرعون باته:
«بور و شه پِیِر، هَمون جور که ت ره قَسیم هِدا، دَفن هاکان.»

۷ پَس یوسف بورده تا شه پِیِر دَفن هاکانه. تِموم فرعون نوکرا، وه سِره مشایخ و تِموم
مصرِ مَلِکِ مشایخ وه هِمرا بورَدنه،^۸ و تِموم یوسف اهلِ سِره و وه برارون و وه پِیِر اهلِ سِره.
تینا وِشون وِچون و گله ها و رِمه ها جوشِن دله باقی بَمونِسِنه.^۹ ارابه ها و سَوارا هَم با وه
هِمراه بَیننه. جَمییت خَله گتی بییه.^{۱۰} اون وَخت که به خرمنگاه اَطاد اردن رودخنه اون دیم
بَرسینه، اونجه گت و سَخَت ماتمی بَیتنه. اونجه یوسف هفت روز شه پِیِر وِسه عَزاداری
هاکارده.^{۱۱} وختی کَنعانِیایی که اون نواحی مَسْتَقَر بینه، این زاری ره خرمنگاه اَطادِ دله بَدینه،

لِیا: «از مین شِ برارن سیوا بَوِه.»

باتنه: «این مصری! ماتم، سخت ماتم.» این وِسه، اون محلّ که اردن اون دیم دَره اسمِ آبلِ مصرایم^{۱۲} بیِشْتِنه. این طی، یعقوبِ ریکائون همون جور که وشون وصیتِ هاکارده بییه، وه وِسه هاکارده: ^{۱۳} وه ره گنعانِ ملک بوردنه و غاری دله دفنِ هاکارده که مکفیلَه زمین دله که مَمری نژیکی دَره و ابراهیم اون همراهِ با وه زمین، عِفرون حیّتی جَم بخری بییه تا ملکی دَفنِ بیینِ وِسه داره. ^{۱۴} و یوسفِ بعد از پییرِ خاکسپاری، همراهِ شه برارون و تمومِ کِسونی که خاکسپاری وه پییرِ وِسه وه همرا بورده بینه، به مصر بردگرِده.

خدا خوارِ قصد

^{۱۵} وختی یوسفِ برارون بدینه که وشون پییرِ بمرده، باتنه: «اگه یوسفِ امه جَم کینه داره تاوون تمومِ اون بدی ای ره که وه حقِ هاکاردمی امه جَم گرنه.» ^{۱۶} پس یوسفِ وِسه پیغومِ بفرسینه که: «تِ پییرِ پش از شه بمردن این طی وصیتِ هاکارده: ^{۱۷} ”یوسفِ این جور بارین: تِ جَم خواهش کامبه شه برارونِ بدی ها ره و وشون گناها ره بپخشی، چون که به تِ آسیبِ برسانینه.“ پس اَلن خواهش کامبی تِ پییرِ خدا بنده ها گناهِ بپخشی...» وختی وه همراه این طی گب بزونه، یوسفِ پرمه هاکارده. ^{۱۸} وه برارون هم بییمونه و وه پلی پنه سرِ دکتینه و باتنه: «اَلن اِماتِ بنده ها هسمی.» ^{۱۹} ولی یوسفِ وشونِ باته: «تیرسین. مگه منِ خدا جا درمبه؟» ^{۲۰} شما بدِ قصد م وِسه داشتی، ولی خدا خوارِ قصد آزون داشته تا کاری هاکانه که مردمِ زیادی زنده بمونن، همونجور که امروز ب ای یه. ^{۲۱} پس تیرسین. منِ شمه احتیاج و شمه و چون احتیاج برآورده کامبه.» و این جوری وشونِ تسلی بپخشیه و با مهر وونی وشونِ همراه گب بزو.

یوسفِ بمردن

^{۲۲} و یوسفِ مصرِ دله بمونسه، وه و وه اهلِ پییرِ سره. وه صد و ده سال زندگی هاکارده ^{۲۳} و سیومین نسلِ افرایم و چون مَنسی ریکا هم یوسفِ و چون محسوب بیینه. ^{۲۴} اون وخت یوسفِ شه برارونِ باته: «من به زودی میرمه؛ ولی بی شک، خدا به شمه یاری انه (دیدار انه) و شما ره از این ملک، به ملکی که دروازه اون ابراهیم و اسحاق و یعقوبِ وِسه قسیم بخورده، ورنه.» ^{۲۵} بعد یوسفِ اسرائیلِ ریکائونِ قسیم هدا، باته: «بی شک، خدا به شمه یاری انه (دیدار انه)، و شما ونه م اسکاها ره این جه جَم بورین.» ^{۲۶} پس یوسفِ صد و ده سالگی دله مصرِ ملکِ دله بمرده و وه ره مومیایی هاکارده و تابوتِ دله بیِشْتِنه.

ک”آبلِ مصرایم“ یعنی ”سوگواری مصر“.
 ادرِ عبری: «بَر وی زنی یوسفِ بزا بونه».